

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Dominika Výborná

Místní poplatky v kontextu posledních legislativních
změn

Diplomová práce

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Místní poplatky v kontextu posledních legislativních změn vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 3. dubna 2023

Dominika Výborná

Děkuji své vedoucí diplomové práce JUDr. et Mgr. Taťáně Zelenskéé, Ph.D. za profesionální přístup a cenné rady k mé diplomové práci.

Dále děkuji členům své nejbližší rodiny a přátelům za podporu a trpělivost, kterou mi poskytli jak při psaní diplomové práce, tak i během celého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OBLASTI MÍSTNÍCH POPLATKŮ.....	9
2 OBECNÉ VYMEZENÍ MÍSTNÍCH POPLATKŮ.....	12
2.1 STRUČNÁ HISTORIE.....	12
2.2 FUNKCE MÍSTNÍCH POPLATKŮ.....	12
2.3 SOUSTAVA MÍSTNÍCH POPLATKŮ.....	13
3 POPLATEK ZE PSŮ.....	14
3.1 ZMĚNY OD ROKU 2019.....	15
4 POPLATEK Z POBYTU.....	17
4.1 ZMĚNY OD ROKU 2019.....	19
4.1.1 POPLATEK ZA LÁZEŇSKÝ NEBO REKREAČNÍ POBYT.....	19
4.1.2 POPLATEK Z UBYTOVACÍ KAPACITY.....	21
4.1.3 SHRUTÍ PROVEDENÝCH ZMĚN.....	22
5 POPLATEK ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ.....	24
5.1 ZMĚNY OD ROKU 2019.....	26
6 POPLATEK ZE VSTUPNÉHO.....	27
6.1 ZMĚNY OD ROKU 2019.....	29
7 POPLATEK ZA POVOLENÍ K VJEZDU S MOTOROVÝM VOZIDLEM DO VYBRANÝCH MÍST A ČÁSTÍ MĚST.....	30
7.1 ZMĚNY OD ROKU 2019.....	32
8 POPLATEK ZA ZHODNOCENÍ STAVEBNÍHO POZEMKU MOŽNOSTÍ JEHO PŘIPOJENÍ NA STAVBU VODOVODU NEBO KANALIZACE.....	33
8.1 ZMĚNY OD ROKU 2019.....	35
9 POPLATKY ZA KOMUNÁLNÍ ODPAD.....	36
9.1 POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.....	36
9.2 POPLATEK ZA ODKLÁDÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU Z NEMOVITÉ VĚCI	37

9.3	ZMĚNY OD ROKU 2019	39
9.3.1	POPLATEK ZA PROVOZ SYSTÉMU SHROMAŽĎOVÁNÍ, SBĚRU, PŘEPRAVY, TŘÍDĚNÍ, VYUŽÍVÁNÍ A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ.....	40
9.3.2	ZMĚNY U POPLATKU ZA PROVOZ SYSTÉMU SHROMAŽĎOVÁNÍ, SBĚRU, PŘEPRAVY, TŘÍDĚNÍ, VYUŽÍVÁNÍ A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ	42
9.3.3	ZAVEDENÉ POPLATKY ZA KOMUNÁLNÍ ODPAD	43
10	DALŠÍ ZMĚNY V OBLASTI MÍSTNÍCH POPLATKŮ, KE KTERÝM DOŠLO BĚHEM POSLEDNÍCH 5 LET	46
11	KUTNÁ HORA.....	47
11.1	MÍSTNÍ POPLATKY V KUTNÉ HOŘE	47
11.1.1	MÍSTNÍ POPLATEK ZE PSŮ	48
11.1.2	MÍSTNÍ POPLATEK Z POBYTU	49
11.1.3	MÍSTNÍ POPLATKY ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ.....	50
11.1.4	MÍSTNÍ POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ	52
11.2	ZMĚNY V OBLASTI MÍSTNÍCH POPLATKŮ V KUTNÉ HOŘE OD ROKU 2019	53
11.2.1	MÍSTNÍ POPLATEK ZE PSŮ	53
11.2.2	MÍSTNÍ POPLATEK Z POBYTU	54
11.2.3	MÍSTNÍ POPLATKY ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ.....	54
11.2.4	MÍSTNÍ POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ	55
11.3	PODÍL MÍSTNÍCH POPLATKŮ NA PŘÍJMECH MĚSTA KUTNÁ HORA V OBDOBÍ 2019-2022	56
11.4	DOPORUČENÍ PRO ZAVEDENÍ NOVÝCH MÍSTNÍCH POPLATKŮ.....	58
	ZÁVĚR.....	60
	ABSTRAKT	63
	ABSTRACT	63
	KLÍČOVÁ SLOVA.....	64

KEYWORDS	64
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
MONOGRAFIE	65
ČLÁNKY	65
PRÁVNÍ PŘEDPISY A SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY	65
ROZHODNUTÍ SOUDŮ	67
ELEKTRONICKÉ ZDROJE.....	67

ÚVOD

Jako téma své diplomové práce jsem si vybrala *Místní poplatky v kontextu legislativních změn*. Tato práce analyzuje právní úpravu místních poplatků a věnuje se novelizacím, ke kterým došlo během posledních 5 let.

Místní poplatky jsou jedním z poplatků tvořící poplatkovou soustavu České republiky, do které dále spadají soudní poplatky, správní poplatky a další platby poplatkového charakteru.¹ Místní poplatky mají fakultativní charakter, jakmile je však obec zavede, tak se místní poplatky stávají závaznými platbami (obdobně jako daně).² Místní poplatky plynou do výnosu rozpočtu obce, která příslušné místní poplatky na svém území zavedla. Jsou příjmem, jehož výši lze ovlivnit, ovšem jen v mezích zákona.³ Obce si mohou místní poplatky, v rámci samostatné působnosti, zavést pouze na základě zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (dále jen i jako „zákon o místních poplatcích“), a to prostřednictvím obecně závazné vyhlášky.⁴

V této diplomové práci je utvořen celkový náhled na problematiku místních poplatků. Práce je zpracována za použití metody komparace a analýzy, jejímž cílem je analýza legislativních změn a rozbor zavedených místních poplatků v Kutné Hoře, jejich vliv na rozpočet města a doporučení případného zavedení dalších místních poplatků, které by mohly být pro město přínosné.

Nejdříve se práce věnuje stručnému představení místních poplatků. Dále se věnuje jednotlivým místním poplatkům, které jsou vymezeny v § 1 zákona o místních poplatcích se zaměřením na jednotlivé změny, ke kterým u příslušných poplatků došlo. V praktické části se práce zabývá tím, jak je to s místními poplatky ve městě Kutná Hora, a to z důvodu, že autorka této diplomové práce se řadí mezi občany uvedeného města. Je rozebráno, jaké místní poplatky má Kutná Hora zavedené, jak musela Kutná Hora reagovat na nastalé novelizace zákona a jakou částku přinesly místní poplatky v předchozích letech do rozpočtu města.

Práce je členěna celkem do 11 hlavních kapitol, kdy první kapitola se věnuje vymezení základních pojmů v oblasti místních poplatků. Vymezeny jsou zejména

¹ Ministerstvo financí. *Daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění a hazardní hry* [online]. Praha, 2022. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjprOCHgNb9AhV4gf0HHSDVBZk4ChA-WegQICxAB&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2FSCRIPT%2FViewFile.aspx%3Fdocid%3D22370652&usg=AOvVaw2fbqkPKO1mNrQ1DRbRqFOK>.

² PECL, Vladimír. *Místní poplatky*. Praha: C. H. Beck, 2011. s. předmluva.

³ TĚŽKÝ, Václav a kol. *Zákon o místních poplatcích*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 3-4.

⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

pojmy jako poplatek, obecně závazná vyhláška, předmět poplatku, základ poplatku, sazba poplatku a další pro tuto práci důležité pojmy.

Druhá kapitola se věnuje základnímu představení oblasti místních poplatků. Poskytuje stručný náhled na historickou právní úpravu místních poplatků. Jsou rozebrány všechny tři funkce místních poplatků, a to funkce fiskální, stimulační a regulační. Dále je představena celková soustava místních poplatků.

Následující kapitoly se věnují charakteristice jednotlivých místních poplatků, kdy u každého je vymezen jejich účel/smysl, osoba poplatníka a případně plátce, předmět poplatku, základ poplatku a sazba poplatku, poplatkové období, osvobození od poplatku a ohlašovací povinnost. Dále jsou zdůrazněny jednotlivé změny, ke kterým u poplatku došlo.

V práci je představen poplatek ze psů (3. kapitola), poplatek z pobytu (4. kapitola), poplatek za užívání veřejného prostranství (5. kapitola), poplatek ze vstupného (6. kapitola), poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst (7. kapitola), poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace (8. kapitola) a poplatky za komunální odpad (9. kapitola).

Desátá kapitola se soustředí na další novelizace zákona o místních poplatcích, ke kterým došlo od roku 2019. Jedná se o změny ve výčtu místních poplatků, změnu systematiky zákona o místních poplatcích a další.

V poslední, tedy jedenácté kapitole, je obecně charakterizováno město Kutná Hora a následuje rozebrání jednotlivých místních poplatků, které má město zavedeno. Jedná se o místní poplatek ze psů, místní poplatek z pobytu, místní poplatky za užívání veřejného prostranství a místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství. Dále práce obsahuje ohlédnutí za neplatnými obecně závaznými vyhláškami, které muselo město nahradit z důvodu nastalých novelizací zákona o místních poplatcích. V souvislosti s městem Kutná Hora je také uvedeno, jaký podíl mají místní poplatky v příjmech města, a to za období 2019-2022. Nakonec je obsahem práce navržení zavedení nových místních poplatků, které by pro město Kutná Hora mohly být prospěšné.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OBLASTI MÍSTNÍCH POPLATKŮ

Poplatky „jsou nenávratná, nedobrovolná, ekvivalentní a nesankční peněžité plnění ukládaná na základě zákona, spravovaná státem nebo jinými osobami vykonávajícími veřejnou správu“. Poplatky jsou veřejným příjmem veřejných rozpočtů, a to příjmem zpravidla účelovým, řádným, pravidelným a plánovaným. Poplatky mají tedy výše uvedené vlastnosti, kdy některé jsou obligatorní a některé fakultativní. Obligatorní vlastnosti musí splňovat každý poplatek. Naopak fakultativní vlastnosti poplatků nemusí nutně naplňovat. Mezi obligatorní vlastnosti patří, že se musí jednat o peněžité plnění, které má vlastnosti jako je zákonnost, nenávratnost, nedobrovolnost, ekvivalentnost, nesankčnost, je spravováno státem nebo jinými osobami vykonávajícími veřejnou správu a tvoří součást veřejných příjmů veřejných rozpočtů. Fakultativními znaky je pak účelovost, řádnost, pravidelnost a plánovanost.⁵

Rozpočet obce představuje finanční plán hospodaření v příslušném kalendářním roce, kterým se řídí financování činnosti územního samosprávného celku. Je to strategická záležitost, která má odpovědět jaké zdroje bude mít obec k dispozici a jak dalece může hospodárně a efektivně nakládat s majetkem obce. Rozpočet obce má tři funkce, a to alokační (rozdělovací), redistribuční (přerozdělovací) a stabilizační.⁶

Obecně závazná vyhláška představuje právní předpis, který vydává obec v samostatné působnosti. Tato pravomoc obce je vymezena v čl. 104 odst. 3 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve spojení s § 10 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. Obec tedy může obecně závaznou vyhláškou stanovovat povinnosti.⁷

Poplatkový subjekt je osoba, jejíž příjmy, majetek nebo činnost podléhá poplatku. Tato osoba je nazývána poplatníkem.⁸

⁵ BOHÁČ, Radim. POJEM POPLATEK V PRÁVNÍM ŘÁDU ČESKÉ REPUBLIKY [online]. law.muni.cz, [cit. 19. října 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/Verejnafinancnicinnost/BohacRadim.pdf.

⁶ Institut pro veřejnou správu Praha. ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ pro zastupitele obcí [online]. Praha, 2018. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjifG-Bypf9AhUn7rsIHWIuDFAQFnoECBIQAw&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Frozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx&usg=AOvVaw01kgapleHTyRPV7IIOXvlt>.

⁷ VESELÝ, Miroslav, ZUGAR, Radek, ČERNOHORSKÝ Čestmír. Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2021, s. 8.

⁸ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 3-6.

Předmět (objekt) místního poplatku tvoří skutečnost, se kterou zákon spojuje poplatkovou povinnost. Předmětem je tedy právní skutečnost, která vede ke vzniku poplatkově-právního vztahu mezi poplatkovým subjektem a správcem poplatku.⁹

Základ poplatku nám říká, z čeho se místní poplatek vyměřuje.¹⁰

Sazba poplatku stanovuje výši poplatku ve vztahu k základu místního poplatku. Rozlišujeme sazbu pevnou a sazbu poměrnou. Pevná sazba je určena pevnou částkou bez ohledu na hodnotové vyjádření poplatkového základu. Poměrná sazba vyjadřuje poměr poplatku k poplatkovému základu v hodnotovém vyjádření a zpravidla bývá stanovena určitým procentem. Poměrná sazba se dále člení na lineární, progresivní a degresivní. Lineární sazba je v případě, kdy je místní poplatek stanoven z různého základu stejným procentem (např. ze základu 1 000 Kč 10 %, ze základu 2 000 Kč 10 % atd.). Progresivní sazba je v případech, kdy se zvyšujícím základem se zvyšují i procenta sazby (např. ze základu 1 000 Kč 10 %, ze základu 2 000 Kč 15 % atd.). Degresivní sazba nastává v případech opačných od progresivní sazby, tedy v případech, čím je vyšší poplatkový základ, tím nižší je procento sazby (např. ze základu 1 000 Kč 10 %, ze základu 2 000 Kč 5 % atd.).¹¹

V zákoně o místních poplatcích se můžeme setkat jak s pevnou sazbou, tak i s poměrnou sazbou. Pevná sazba se vyskytuje u poplatku ze psů, poplatku z pobytu, poplatku za užívání veřejného prostranství, poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných částí měst, poplatku za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a poplatků za komunální odpad. Poměrná sazba se vyskytuje pouze u poplatku ze vstupného.¹²

Splatností je okamžik, kdy má být poplatkovým subjektem splněna poplatková povinnost. U místních poplatků není splatnost stanovena v zákoně o místních poplatcích, ale stanovení splatnosti je ponecháno na vůli obce, která ji stanoví v příslušné obecně závazné vyhlášce.¹³

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

¹² Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 3-6.

Správcem místního poplatku je obecní úřad, který tak koná v přenesené působnosti,¹⁴ tzn. že obecní úřad vykonává státní správu, která na něj byla zákonem přenesena jako na nestátní subjekt.¹⁵

¹⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ BŘEŇ, Jan. Správa místních poplatků/1. *Moderní obec* [online databáze], 2016, č. 11 [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: databáze next.codexis.cz.

2 OBECNÉ VYMEZENÍ MÍSTNÍCH POPLATKŮ

Místní poplatky jsou upraveny v zákoně o místních poplatcích, který obsahuje taxativní výčet místních poplatků, dále hmotněprávní úpravu jednotlivých poplatků a roztržštěně upravuje také některé procesní otázky. Tento zákon nabyl účinnosti ke dni 1. ledna 1991.¹⁶

2.1 STRUČNÁ HISTORIE

Právní úprava místních poplatků byla před rokem 1991 roztržštěněna do několika právních předpisů různé právní síly, a to např. do zákona Národního shromáždění o místních poplatcích (zákon č. 82/1952 Sb.), vyhlášky Ministerstva financí České republiky o místních poplatcích (vyhláška č. 67/1966 Sb.), vyhlášky Ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky o místním poplatku ze psů a o lázeňském poplatku (vyhláška č. 216/1988 Sb.), vyhlášky Ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky o místních poplatcích vybíraných v KRNAP (vyhláška č. 7/1989 Sb.). Dnes by tento způsob zakotvení místních poplatků nebyl možný, neboť by odporoval čl. 11 odst. 5 zákonu č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina základních práv a svobod“), který stanovuje, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona, tedy nikoliv vyhláškami ministerstva.¹⁷

2.2 FUNKCE MÍSTNÍCH POPLATKŮ

Místní poplatky mají zejména tři funkce, a to fiskální, regulační a stimulační.¹⁸

Fiskální funkce spočívá v tom, že výnosy plynou do rozpočtu obce, což je často hlavním motivem mnoha obcí pro zavedení místních poplatků. Obce však musí vzít v úvahu, zda jsou jejich úřady dostatečně personálně vybaveny pro řádný výkon správy místních poplatků. Dále musí vzít v potaz administrativní, časové a personální zatížení, které je se správou místních poplatků spojeno.¹⁹

Regulační funkce představuje možnost obce regulovat činnosti, se kterými jsou či mohou být spojeny nepříznivé důsledky, např. regulace záborů veřejných prostranství, chov psů v některých lokalitách nebo omezení provozu motorových vozidel v některých částech obce.²⁰

¹⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 7-8.

¹⁸ Tamtéž, s. 7.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Tamtéž.

Stimulační funkce představuje využití poplatkových nástrojů s cílem ovlivnit činnost poplatkových subjektů. Příkladem může být situace, kdy v případě místního poplatku ze psů bude stanovena úleva v souvislosti s čipováním psů, kdy se základní sazba místního poplatku snižuje o částku, která je zaplácena za čipování psů. Obec může tímto motivovat poplatníky k tomu, aby svého psa dobrovolně očipovali.²¹

2.3 SOUSTAVA MÍSTNÍCH POPLATKŮ

Současná právní úprava místních poplatků obsahuje v zákoně o místních poplatcích taxativní výčet místních poplatků. Mezi místní poplatky spadá poplatek ze psů, poplatek z pobytu, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a poplatky za komunální odpad.²²

²¹ Tamtéž.

²² Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

3 POPLATEK ZE PSŮ

Smyslem místního poplatku ze psů je regulace počtu psů v obci (regulační funkce), který se projevuje tak, že obec stanoví rozdílné sazby místního poplatku za držení prvního, druhého a každého dalšího psa, za psa chovaného v bytě nebo v rodinném domě, v centru města nebo na jeho okraji, za bojová a ostatní plemena psů, případně kombinací zmíněného. Obec však není oprávněna stanovit maximální počet chovaných psů na byt či dům, nebo povinnost chovatelům psů, aby chov psů neohrožoval čistotu v domech a jejich příslušenství, to by bylo nad rámec zákona. Dalším účelem místního poplatku je zajištění rozpočtových příjmů obce (fiskální funkce).²³

Ke smyslu poplatku ze psů se vyjadřoval Nejvyšší správní soud, který říká, že jeho smyslem primárně není a nemá být posílení obecního rozpočtu, neboť pak by se pojmově nejednalo o poplatek, ale spíše o majetkovou daň. Poplatek ze psů tedy nemá jiný význam, než snižovat či vyrovnávat negativní důsledky spojované s chovem psů.²⁴

Poplatníkem je držitel psa, tj. osoba, která ovládá psa jako vlastního a vykonává nad psem faktické panství, případně více takových osob, které jednotlivě naplňují tytéž znaky ve vztahu k jednomu psovi, pak tyto osoby budou vykonávat spoludržbu v rámci podílové odpovědnosti.²⁵ Zákon za držitele psa považuje osobu, která je přihlášená nebo má sídlo na území České republiky.²⁶ Co se týče fyzických osob, tak poplatníkem bude jak osoba přihlášená k trvalému pobytu dle zákona č. 133/2000 Sb., zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), tak i osoba ohlášená k místu pobytu podle zákona upravujícího pobyt cizinců na území ČR, azyl, anebo dočasnou ochranu cizinců.²⁷ Institut sídla právnické osoby upravuje § 136 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), který obsahuje, že při ustavení právnické osoby se určí její sídlo, které může být případně i v bytě.²⁸

Předmětem poplatku ze psů je držba psa staršího 3 měsíců.²⁹

²³ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 16-18.

²⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2008, sp. zn. 2 Afs 107/2007.

²⁵ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 20-24.

²⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., zvláštní část.

²⁸ BŘEŇ, Jan. Místní poplatky ve vztahu ke psům. *Moderní obec* [online databáze], 2016, č. 3 [cit. 21. listopadu 2022]. Dostupné z: databáze next.codexis.cz.

²⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Držitel psa platí poplatek ze psů té obci, kde má adresu místa trvalého pobytu, anebo adresu sídla, a to bez ohledu na to, kde je pes fakticky chován.³⁰

Zákon o místních poplatcích stanovuje dvě hraniční sazby pro poplatek ze psů, a to částku ve výši až 1 500 Kč za kalendářní rok a jednoho psa (tj. základní sazba) a částku ve výši až 200 Kč za kalendářní rok a jednoho psa pro držitele, kterým je osoba starší 65 let (tj. snížená sazba). U druhého a každého dalšího psa může být sazba poplatku ze psů zvýšena až o 50 % oproti horní hranici stanovené pro prvního psa.³¹

Poplatkovým obdobím je kalendářní rok. V případě, že má poplatník v držení psa kratší dobu, tak se poplatek platí v poměrné výši, která odpovídá počtu kalendářních i započatých měsíců, po které měl poplatník psa v držení.³²

Zákon dále upravuje výčet osob, které jsou držiteli psů a podléhají místnímu poplatku ze psů, ale jsou od jeho platby osvobozeny. Jedná se o osobu nevidomou; bezmocnou; osobu s těžkým zdravotním postižením, která je držitelem průkazu ZTP/P podle zvláštního právního předpisu; osobu provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob; osobu provozující útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy nebo osobu, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis.³³ Na uvedené osoby se však může vztahovat ohlašovací povinnost spočívající v povinnosti přihlášení psa k evidenci.³⁴

S držbou psa je spojena ohlašovací povinnost. Obec v obecně závazné vyhlášce určí lhůtu pro podání ohlášení. U poplatku ze psů je držitel povinen oznámit také zánik své poplatkové povinnosti spočívající např. v úhynu psa.³⁵

3.1 ZMĚNY OD ROKU 2019

Poplatku ze psů se dotkla novelizace provedená zákonem č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 278/2019 Sb.“).³⁶

³⁰ BŘEŇ, Jan. Místní poplatky ve vztahu ke psům. *Moderní obec* [online databáze], 2016, č. 3 [cit. 21. listopadu 2022]. Dostupné z: databáze next.codexis.cz.

³¹ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

³² PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 35-36.

³³ BŘEŇ, Jan. Místní poplatky ve vztahu ke psům. *Moderní obec* [online databáze], 2016, č. 3 [cit. 21. listopadu 2022]. Dostupné z: databáze next.codexis.cz.

³⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 30/06.

³⁵ FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 162-163. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

³⁶ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

U poplatku se rozšířil okruh poplatníků, kdy poplatku podléhají nově i cizinci hlášení k pobytu na území ČR.³⁷

Došlo k výslovnému rozšíření osvobození, a to na provozovatele všech druhů útulků pro ztracené a opuštěné psy, bez ohledu na skutečnost, kdo tyto útulky zřídil. Jedná se však pouze o promítnutí tohoto principu do platné právní úpravy z důvodu zvýšení právní jistoty adresátů,³⁸ neboť toto osvobození svědčilo provozovatelům již na základě dřívější judikatury správních soudů.³⁹ Dále došlo k osvobození i držitelů průkazu ZTP. Doteď byli osvobozeni pouze držitelé průkazů ZTP/P.⁴⁰

Byly změněny podmínky nároku na nižší sazbu z poplatku. Dosavadní úprava byla vázána na pobírání důchodu, a to invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého, kdy se muselo současně jednat o jediný zdroj příjmu, anebo pobírání sirotčího důchodu. Nová úprava je vázána na dosažení věku 65 let.⁴¹

Dle mého názoru jsou provedené změny u poplatku přínosné. Určitě je pro adresáty lepší, když mají osvobození od poplatku výslovně zavedené v zákoně a nemusí se zabývat judikaturou soudů. Zahnutí držitelů průkazu ZTP do osob osvobozených je také přínosné. Neboť např. osoba, která má oboustrannou praktickou nebo úplnou hluchotu má do 18 let věku nárok na průkaz ZTP/P a od 18 let na průkaz ZTP.⁴² V případě dřívější úpravy by to znamenalo, že do 18 let je od poplatku osvobozena a od 18 let by ho musela platit, přičemž by měla stále stejný zdravotní stav. Zavedení nižší sazby v závislosti na dosažení věku 65 let pomohlo k vyřešení výkladových problémů spojených s požiteli invalidních, starobních, vdovských a vdoveckých důchodů, kdy se současně muselo jednat o jejich jediný zdroj příjmu. Bylo totiž těžce prokazatelné, že důchod je jediným zdrojem příjmu daného poplatníka.

³⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2008, sp. zn. 2 Afs 107/2007.

⁴⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

4 POPLATEK Z POBYTU

Poplatek z pobytu má podobu tzv. turistické či pobytové taxy. Primárním účelem poplatku z pobytu je zajistit příjmy do rozpočtu obce, má tedy výhradně funkci fiskální. Takto získané příjmy by měly obci kompenzovat náklady spojené se soustředěným cestovním ruchem (zvýšené náklady na odstraňování komunálních odpadů, provoz obecní policie, provoz informačních center, údržbu a zajišťování čistoty veřejných prostranství včetně veřejné zeleně apod.).⁴³

Poplatníkem je osoba, která není v obci přihlášená. Poplatková povinnost tedy vznikne fyzickým osobám, které nejsou v obci přihlášeny k trvalému pobytu podle zákona o evidenci obyvatel anebo nemají hlášené místo pobytu podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, zákona o azylu nebo zákona o dočasné ochraně cizinců.⁴⁴

Vedle osoby poplatníka má poplatek z pobytu ještě plátce, kterým je poskytovatel úplatného pobytu. Plátcem může být každá fyzická a právnická osoba, která poskytla úplatný pobyt. Úkolem plátce je vybrat poplatek od poplatníka ve lhůtě a odvést jej na svou majetkovou odpovědnost správci poplatku. V jakém okamžiku poplatník od plátce poplatek vybere, zda při započítání pobytu, ukončení nebo až dodatečně na základě vystavené faktury za pobyt, není rozhodné. V zásadě záleží na soukromoprávní dohodě mezi plátcem jako poskytovatelem pobytu a poplatníkem jako osobou, které je pobyt poskytován.⁴⁵

Předmětem poplatku z pobytu je úplatný pobyt trvajících nejvýše 60 po sobě jdoucích kalendářních dnů u jednotlivého poskytovatele pobytu. Zákon dále vymezuje, že předmětem poplatku z pobytu není pobyt, při kterém je na základě zákona omezoována osobní svoboda nebo pobyt ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče, pokud je pobyt hrazenou zdravotní službou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění nebo pokud je její součástí.⁴⁶

Základem poplatku je počet započatých dnů pobytu s výjimkou dne počátku pobytu. I v případě, kdy je poskytován pobyt na jednu noc, tak se poplatek platí, neboť došlo k započítání dne následujícího po dni počátku pobytu. Poplatek by se neplatil v případě, kdy by si osoba sjednala úplatný pobyt, který by nepřesahoval do následujícího

⁴³ FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 171-172. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁴⁴ Tamtéž. s. 176-177.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

dne (např. pobyty v tzv. hodinových hotelech).⁴⁷ Sazba poplatku z pobytu může činit nejvýše 50 Kč za každý započatý den pobytu s výjimkou dne počátku pobytu. Právní úprava nezakazuje diferencování sazeb poplatku např. podle ročního období, v návaznosti na frekvenci cestovního ruchu, typů ubytovacích zařízení apod. Obec však musí dbát, aby uvedený postup nebyl v rozporu s principem rovného zacházení.⁴⁸ Výše poplatku se zjistí jako součin základu poplatku a sazby poplatku.⁴⁹

Poplatkové období není zákonem nijak upraveno.⁵⁰

Zákon o místních poplatcích upravuje v § 3b zákonná osvobození od poplatku, kdy jsou osvobozeny osoby: nevidomé; které jsou považovány za závislé na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona o sociálních službách; které jsou držiteli průkazu ZTP/P a jejich průvodce; mladší 18 let; hospitalizované na území obce ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče s výjimkou osob, kterým je poskytována lázeňská léčebně rehabilitační péče; pečující o děti na zotavovací akci nebo jiné podobné akci pro děti podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví konaných na území obce; vykonávající na území obce sezonní práci pro právnickou nebo podnikající fyzickou osobu; pobývajících na území obce ve školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy anebo školském zařízení pro preventivně výchovnou péči anebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, v zařízení poskytujícím ubytování podle zákona upravujícího sociální služby, v zařízení sloužícím k pomoci lidem v ohrožení nebo nouzi provozovaném veřejně prospěšným poplatníkem daně z příjmů právnických osob, za účelem výkonu záchranných nebo likvidačních prací podle zákona o integrovaném záchranném systému. Dále jsou osvobozeni příslušníci bezpečnostního sboru, vojáci v činné službě, státní zaměstnanci nebo zaměstnanci ČR pobývajících na území obce v zařízení ve vlastnictví ČR, nebo této obce v souvislosti s plněním služebních nebo pracovních úkolů. Zákonem uvedený výčet osvobození od poplatku mohou obce v rámci obecně závazné vyhlášky rozšířit i vlastním osvobozením a úlevami od poplatku.⁵¹

U místního poplatku z pobytu je plátcům stanovena ohlašovací a evidenční povinnost. Ohlašovací povinnost spočívá v povinnosti podání ohlášení, ve kterém musí

⁴⁷ FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 177. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁴⁸ Tamtéž, s. 178.

⁴⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 179-180. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

být údaje stanovené zákonem o místních poplatcích (např. jméno, obecný identifikátor apod.), a to ve lhůtě určené obcí v obecně závazné vyhlášce. Evidenční povinnost spočívá ve vedení evidenční knihy za každé zařízení nebo místo, kde úplatný pobyt poskytují. Evidenční kniha je vedená v listinné nebo elektronické podobě, kdy zápisy v ní musejí být vedeny správně, úplně, průkazně, přehledně, srozumitelně, způsobem zaručujícím jejich trvalost a musejí být uspořádány postupně z časového hlediska. Do knihy plátce zpravidla (pokud nevede evidenci ve zjednodušeném rozsahu) zapisuje den počátku a den konce pobytu, jméno, popřípadě jména, příjmení a adresu místa přihlášení nebo obdobného místa v zahraničí, datum narození, výši vybíraného poplatku, nebo důvod osvobození od poplatku, číslo a druh průkazu totožnosti.⁵²

4.1 ZMĚNY OD ROKU 2019

S účinností od 1. ledna 2020 byl nově zaveden poplatek z pobytu, a to zákonem č. 278/2019 Sb.⁵³ Dále byl tento poplatek pozměněn zákonem č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony (dále jen „zákon č. 609/2020 Sb.“).⁵⁴

Místní poplatek z pobytu nahradil dva místní poplatky, a to místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a místní poplatek z ubytovací kapacity.⁵⁵

4.1.1 POPLATEK ZA LÁZEŇSKÝ NEBO REKREAČNÍ POBYT

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt představoval platbu, která byla placena za pobývání v lázeňských místech a v místech soustředění turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace.⁵⁶ Poplatek měl funkci především fiskální, neboť byl příspěvkem návštěvníků na udržování a zlepšování obce, na budování a udržování zařízení, která svým charakterem přesahovala potřeby místních obyvatel a sloužila převážně cestovnímu ruchu. Mohl být stanoven a vybírán poplatek buď za lázeňský, nebo za rekreační pobyt, nikoliv oba pro jedno místo současně.⁵⁷

⁵² Tamtéž. s. 180-183.

⁵³ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁴ Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

⁵⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 170/2017 Sb.

⁵⁷ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 41-42.

Poplatníkem byly fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývaly v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, pokud tyto osoby neprokázaly jiný důvod svého pobytu.⁵⁸ Poplatník tedy musel kumulativně splnit zákonné podmínky, a to být fyzickou osobou, muselo se jednat o pobyt této osoby v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu, musel to být pobyt přechodný a úplatný, tento pobyt byl za účelem léčení nebo rekreace (tato podmínka se považovala za splněnou, pokud fyzická osoba neprokázala jiný účel svého pobytu).⁵⁹

Zákon také upravoval plátce poplatku, kterým byl ubytovatel, tedy fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytla. Plátce měl za úkol poplatek od poplatníka vybrat a odvést ho obci,⁶⁰ což představovalo povinnost peněžité povahy. Plátce měl dále povinnost nepeněžité povahy, která spočívala ve vedení evidenční knihy v písemné podobě.⁶¹

Předmětem poplatku byl lázeňský nebo rekreační pobyt. Aby byl pobyt předmětem poplatku, tak se musel uskutečňovat v obci, která byla obcí lázeňskou nebo místem soustředěného turistického ruchu. Statut lázeňského místa mohla stanovit pouze vláda prostřednictvím nařízení na základě lázeňského zákona. Na druhou stranu o tom, zda je obec centrem turistického ruchu si rozhodovala sama.⁶²

Základ poplatku tvořil každý den pobytu, kdy se počítal každý započatý den. Od výsledného počtu dní pobytu bylo nutno odečíst den příjezdu. Sazba poplatku se stanovovala pevnou částkou, kdy její výše mohla činit až 15 Kč na osobu za každý započatý den. Obec mohla stanovit poplatek paušální částkou, a to týdenní, měsíční, nebo roční.⁶³

Poplatkovým obdobím bylo trvání poplatkově-právní skutečnosti.⁶⁴

Zákon vymezoval osvobození od tohoto poplatku pro osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, které byly držiteli průkazu ZTP/P a pro jejich průvodce. Dále byly osvobozeny osoby mladší 18 let; osoby starší 70 let;

⁵⁸ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 170/2017 Sb.

⁵⁹ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 39-40.

⁶⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 170/2017 Sb.

⁶¹ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 40.

⁶² PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013. s. 65-66.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 43.

osoby, na které náležely přídavky na děti (výchovné); vojáci v základní službě a osoby, které vykonávaly civilní službu.⁶⁵

4.1.2 POPLATEK Z UBYTOVACÍ KAPACITY

Poplatek z ubytovací kapacity měl stejně jako poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt význam fiskální. Jeho smyslem bylo vyrovnávání důsledků, že v obci celoročně nebo sezóně pobývá větší počet osob (návštěvníků), které místních podmínek využívají a čerpají z veřejných služeb zajišťovaných obcí. Proto si obec mohla zavést uvedený poplatek, pomocí kterého by získala určité prostředky na udržování služeb a zařízení sloužícím návštěvníkům.⁶⁶

Poplatníkem byl ubytovatel bez ohledu na to, zda se jednalo o fyzickou nebo právnickou osobu. Ubytovatel byl osobou, která ubytovací služby či přechodné ubytování poskytla. Ubytovatelem byl tedy jak vlastník, tak i nájemce ubytovacího zařízení. K řádnému vybírání poplatku měl poplatník stanovené povinnosti, a to oznamovací povinnost, povinnost vést evidenci ubytovaných osob a povinnost poplatek zaplatit.⁶⁷

Předmětem poplatku bylo přechodné ubytování za úplatu, tj. lůžka využitá pro přechodné ubytování za úplatu, ať už ve veřejném nebo neveřejném ubytování.⁶⁸

Základ poplatku představoval počet lůžek v zařízení určeném pro přechodné ubytování za úplatu a počet dní, po které byly k přechodnému ubytování využity. Sazba poplatku mohla být stanovena až ve výši 6 Kč za každé využité lůžko a den. Nebo obec mohla po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek roční paušální částkou.⁶⁹

Zákon nestanovoval poplatkové období v případě, kdy byl poplatek vázán na skutečně nastalé poplatkově-právní skutečnosti. V případě poplatku stanoveného paušální částkou byl stanoven poplatkovým obdobím jeden rok.⁷⁰

Zákon upravoval také osvobození od poplatku, kdy osvobozena byla ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro přechodné ubytování studentů a žáků; ubytovací kapacita ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních, pokud nebyly užívány jako hotelová zařízení (tato podmínka se týkala zařízení jako celku⁷¹) a ubytovací kapacita v zařízeních sloužících sociálním a charitativním účelům.⁷²

⁶⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 170/2017 Sb.

⁶⁶ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 80-85.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ Tamtéž. s. 85.

⁷² Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 170/2017 Sb.

4.1.3 SHRUTÍ PROVEDENÝCH ZMĚN

Poplatek z pobytu ideově vychází z výše uvedených dvou poplatků, ale přináší několik dílčích změn.⁷³

Mezi tyto změny spadá, že poplatek z pobytu může zavést libovolná obec bez toho, aby musela být lázeňským místem nebo místem soustředěného turistického ruchu, což poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt vyžadoval. Poplatek není vázán na účel pobývání.⁷⁴

Rozšířil se okruh poplatníků, neboť poplatková povinnost vzniká všem osobám, které nejsou v obci přihlášeny a využívají úplatný pobyt. Rozšířil se také okruh plátců, neboť jím je každá jak fyzická, tak i právnická osoba, ale i jednotka bez právní osobnosti, pokud poskytují úplatný pobyt.⁷⁵

Předmětem poplatku je úplatný pobyt, ale ten nesmí přesáhnout 60 po sobě jdoucích kalendářních dnů. Předmětem poplatku není jen „ubytování“, které se poskytuje pouze na základě smlouvy o ubytování, ale poplatek z pobytu se vztahuje i na jiné formy ubytování, které je poskytované na základě nájemní smlouvy, výprosy nebo i jiné nepojmenované smlouvy.⁷⁶

U poplatku došlo k rozšíření rozsahu vynětí poplatkových povinností, a to o pobyt ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče, pokud je tento pobyt hrazenou zdravotní službou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění nebo pokud je její součástí. Nově došlo k vynětí i pobytu průvodců hospitalizovaných osob, kterým je pobyt ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče plně hrazen z veřejného zdravotního pojištění. Uvedený pobyt byl přesunut z právní úpravy osvobození do právní úpravy vynětí, a to z důvodů administrativní náročnosti, neboť s tím pro nemocnice a další zdravotnická zařízení s lůžkovou péčí byla spojena evidenční povinnost a další povinnosti nepeněžitého charakteru.⁷⁷

Základ poplatku zůstal v podstatě totožný, jako byl u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt.

Sazba poplatku vychází z poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt. Bylo otázkou, v jaké výši stanovit sazbu pro nový poplatek, neboť sazba ve výši 15 Kč neodpovídala aktuálním podmínkám. Ke zvýšení sazby došlo ve dvou fázích. V první fázi

⁷³ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 609/2020 Sb.

byla sazba zvýšena do výše max. 21 Kč, kdy tato sazba odpovídala součtu maximálních sazeb uvedených dvou zrušených poplatků. Ve druhé fázi byla sazba navýšena do výše až 50 Kč.⁷⁸

Došlo také nově k osvobození osob, které vykonávají na území obce sezónní práci pro právnickou nebo podnikající fyzickou osobu.⁷⁹

Co se týče výnosnosti porovnávaných poplatků, tak k prosinci 2019 byl výnos všech obcí z poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt a poplatku z ubytovací kapacity ve výši 732 214 930,77 Kč. K prosinci 2020 byl zisk z poplatku z pobytu ve výši 322 169 287,76 Kč. K prosinci 2021 byl výnos z poplatku z pobytu ve výši 396 530 252,87 Kč. K prosinci 2022 byl příjem z poplatku z pobytu ve výši 1 092 268 063,15 Kč.⁸⁰

První 2 roky od zavedení místního poplatku z pobytu se mohlo zdát, že byly pro obce výnosnější dříve platné poplatky, tj. poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a poplatek z ubytovací kapacity. V roce 2022 se však ukázalo, že poplatek z pobytu je pro obce přínosnější než dříve platné 2 poplatky. Výnosnost nově zavedeného místního poplatku se projevila až v roce 2022 nejspíše s ohledem na vypuknutí pandemie covidu-19 v roce 2020.

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt měl své úskalí v tom, že mohl být zaveden pouze v lázeňských místech a místech soustředěného turistického ruchu. Poplatek z ubytovací kapacity nestanovoval žádné omezení pro obce spočívající v určitém statusu, ale vztahoval se pouze na ubytování dle smlouvy o ubytování a nepostihoval jiné formy ubytování (problém tzv. sdílené ekonomiky). Nově zavedený poplatek z pobytu se vypořádal s nedostatky předchozích dvou poplatků. Zároveň jsem nenašla na žádný problém, který by byl spojen s nově zavedeným poplatkem, proto se domnívám, že nově zavedený poplatek byl správným krokem.

⁷⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

⁷⁹ ZELENSKÁ, Taťána. Místní poplatky z pohledu posledních legislativních změn. *Acta Iuridica Olomouciensis*, 2022, Vol. 17, No. 3, s. 42-45.

⁸⁰ *Rozklíčovací rozpočet* [online]. monitor.statnipokladna.cz, [cit. 19. března 2023]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/obce?rad=t&obdobi=2212>.

5 POPLATEK ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ

Poplatek za užívání veřejného prostranství se vztahuje na zvláštní užívání veřejného prostranství. Tento místní poplatek má 3 funkce, a to fiskální, regulační a stimulační. Fiskální funkce spočívá v tom, že veřejnosti reprezentované obcí je skrze zavedený poplatek poskytována finanční náhrada za dočasné odnětí možnosti veřejného prostranství obecně užívat. Funkce regulační a stimulační se projevuje tím, že zavedený poplatek slouží jako ekonomický nástroj, který obcím umožňuje regulovat rozsah a dobu zvláštního užívání veřejného prostranství. Smyslem je tedy motivace uživatele k co nejrychlejšímu obnovení obecného užívání veřejného prostranství a taky, aby pro realizované záměry byla zabírána veřejná prostranství v co nejmenším rozsahu.⁸¹

Poplatníkem je každá fyzická i právnická osoba, která užívá veřejné prostranství způsobem stanoveným zákonem. Poplatníkem bude i obec, která daný poplatek zavedla, pokud se v rámci obecně závazné vyhlášky neosvobodí od tohoto poplatku.⁸²

Předmětem poplatku je zvláštní užívání veřejného prostranství, které spočívá v provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních a reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo pro potřeby tvorby filmových a televizních děl.⁸³ Obec však musí v obecně závazné vyhlášce provést bližší konkretizaci předmětu poplatku spočívající v určení konkrétních veřejných prostranství, které mají zavedenému poplatku podléhat.⁸⁴

Základ poplatku je tvořen každým započatým m² užívaného veřejného prostranství a každým započatým dnem. Pro určení základu je nezbytné zjistit skutečný rozsah provedeného záboru veřejného prostranství. Sazba poplatku je určována až ve výši 10 Kč za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den. Obce mohou tuto sazbu poplatku určit také diferencovaně podle způsobu užívání veřejného prostranství. Aby nemuselo docházet k náročnému zjišťování základu poplatku, tak obce mohou zvažovat určení paušální výše poplatku namísto sazby

⁸¹ FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 191. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁸² Tamtéž, s. 204-205.

⁸³ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁴ FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 191-204. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

poplatku. Paušální výše poplatku spočívá v určení poplatku týdenní, měsíční či roční paušální částkou. Paušální výši poplatku nelze určovat pro jiná období (např. za den, čtvrtletí, pololetí). Stanovená paušální částka se platí bez ohledu na výměru užívaného veřejného prostranství a skutečnou dobu, po kterou bylo zvláštní užívání realizováno. Obec by si měla vybrat, zda chce poplatek za užívání veřejného prostranství stanovit za pomoci základu a sazby, anebo paušální částkou. Výpočet poplatku za užívání veřejného prostranství vyplývá z právní úpravy, ale neobsahuje výslovně stanovené pravidlo. V případě, kdy není poplatek stanoven paušální částkou, tak se vypočítá jako součin základu poplatku (počtu m² užívaného veřejného prostranství za jednotlivé dny) a sazby poplatku.⁸⁵

Poplatkové období zde není, neboť stanovení a výběr poplatku za užívání veřejného prostranství je vázáno na uskutečnění poplatkově-právní skutečnosti.⁸⁶

V případě poplatku za užívání veřejného prostranství není jasné, zda tu nějaké osvobození od poplatku je, neboť zákon výslovně neříká, že jde o osvobození od poplatku. V odborné literatuře se lze setkat se dvěma názory, a to že se přesto jedná o osvobození od poplatku, anebo že jde o úplné vynětí z poplatkové povinnosti. V případě, že se přikloníme k názoru, že se jedná o osvobození od poplatku, tak zákon obsahuje dvě zákonná osvobození, a to pro akce pořádané na veřejných prostranstvích, jejichž celý výtěžek je odveden na charitativní a veřejně prospěšné účely a dále v případě poplatku spočívajícího v užívání veřejného prostranství způsobem vyhrazení trvalého parkovacího místa pro osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P. Obce mohou upravit nad rámec zákonných osvobození i vlastní osvobození a úlevy od poplatku.⁸⁷

Obec je povinna v obecně závazné vyhlášce, kterou místní poplatek zavede, stanovit lhůtu pro podání ohlášení. Je vhodné určit povinnost podat ohlášení určitý počet dnů před zahájením zvláštního užívání veřejného prostranství. Takovéto určení bude typické v případech dlouhodobějšího užívání veřejného prostranství, jako je tomu např. při pořádání kulturních akcí. V případě krátkodobějšího užívání takováto úprava nebude možná, neboť se bude jednat o řešení náhlých a neočekávaných událostí, jakými jsou např. nejrůznější havárie. V těchto případech užívání je vhodné lhůtu pro

⁸⁵ Tamtéž. s. 205-208.

⁸⁶ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 67.

⁸⁷ FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 208-210. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

podání ohlášení nastavit tak, že se např. ohlášení podává nejpozději v den započetí zvláštního užívání veřejného prostranství. Obec může vyloučit povinnost podat ohlášení v určitých případech. Těmito případy bývá zpravidla umístění zařízení sloužících pro poskytování prodeje na místních tržnicích v tržní dny, kdy se tento poplatek platí přímo úřední osobě pověřené přijímat platby poplatku na místě trhu.⁸⁸

5.1 ZMĚNY OD ROKU 2019

Poplatku za užívání veřejného prostranství se dotkla změna provedená zákonem č. 278/2019 Sb.⁸⁹

Do zákona byla doplněna protizneužívací klauzule, kdy může dojít k vynětí z poplatku pouze v případě, kdy je výtěžek z akce skutečně na charitativní účel odveden.⁹⁰ Dříve zákon upravoval, že výtěžek musí být určen na charitativní účel. Tato dřívější formulace umožňovala pořadatelům akce prohlásit, že akce konaná za uvedeným účelem nebyla úspěšná a že nepřinesla žádný finanční výtěžek. Pořadatel v takovém případě na charitativní činnost nic neodvedl a akce byla z poplatkové povinnosti vyňata.⁹¹

Dále došlo vedle držitelů průkazů ZTP také k osvobození držitelů průkazu ZTP/P.⁹²

Zavedení protizneužívací klauzule je pro obce jistě vítané, neboť již nemůže docházet k obcházení právní úpravy a vyhýbání se placení místního poplatku. Nově zavedené osvobození držitelů průkazů ZTP/P je také logickým krokem, neboť se jedná o postižení vyššího stupně, než je u držitelů průkazů ZTP.

⁸⁸ Tamtéž. s. 210-211.

⁸⁹ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

⁹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., zvláštní část.

⁹² Tamtéž.

6 POPLATEK ZE VSTUPNÉHO

Poplatek se vybírá ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, sníženého o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně vstupného obsažena.⁹³ Poplatek ze vstupného má hlavně význam rozpočtový, avšak může mít i úlohu regulační, která spočívá v možnosti obce zatížit různé akce různě vysokými poplatky ze vstupného, případně poplatek neukládat.⁹⁴ Obec tak prostřednictvím tohoto poplatku může ovlivnit nejen konání požadovaných akcí na území obce v zájmu jejich občanů, ale také omezit pořádání těch akcí, které by mohly narušovat veřejný pořádek.⁹⁵

Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která příslušnou akci pořádá.⁹⁶

Předmětem poplatku ze vstupného je vstupné na kulturní, sportovní, prodejní a reklamní akce, snížené o daň z přidané hodnoty, pokud je v ceně vstupného zahrnuta. Předmětem poplatku je vstupné, a to bez ohledu na to, z jakých složek se cena vstupenky skládá. Pokud je součástí vstupného i další služba, tak pořadatel musí vyčíslit částku za službu a vstup zvlášť. V případě, že pořadatel takto neučiní, tak se za vstupné považuje celá částka. Vstupným se rozumí peněžitá částka, kterou účastník akce musí zaplatit, aby se jí mohl zúčastnit. Zákonem obsažená legální definice vstupného má zejména zamezit pořadatelům akcí ve fiktivním zaměňování faktického vstupného např. povinnou konzumací nebo místenkou a následném odmítání placení místního poplatku.⁹⁷

Základ poplatku ze vstupného je tvořen cenou vstupenky. V případě, že je pořadatel plátcem daně z přidané hodnoty, tak je poplatkový základ o tuto částku daně z přidané hodnoty snížen. Poplatek ze vstupného se neplatí z příjmů, které ze vstupného pořadatel má, ale ze vstupného, tedy z celkové částky vstupného (nesníženého o související výdaje). Sazba poplatku je stanovena procentuální částkou, kdy zákon stanovuje nejvyšší přípustnou sazbu, a to až do výše 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného na konkrétní akci. Obec může určit u různých akcí různé procento ze základu poplatku. Obec může tedy stanovit poplatek procentní výší, jak je uvedeno výše, anebo po dohodě s poplatníkem paušální částkou. Poplatek stanovený paušální

⁹³ PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013. s. 80.

⁹⁴ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 68.

⁹⁵ PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013. s. 83.

⁹⁶ Tamtéž. s. 81.

⁹⁷ Tamtéž. s. 80-81.

částkou nemůže být zaveden jednostranně, ale po dohodě s poplatníkem. Paušální částka poplatku musí být vymezena v obecně závazné vyhlášce a předmětem dohody mezi obcí a poplatníkem může být pouze to, zda bude obec vybírat poplatek v podobě procentní sazby podle obecně závazné vyhlášky, anebo ve výši paušálu stanoveného obcí.⁹⁸

Poplatkové období zde není, neboť stanovení a výběr poplatku ze vstupného je vázáno na uskutečnění poplatkově-právní skutečnosti.⁹⁹

Poplatek ze vstupného se neplatí z akcí, jejichž celý výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely. Výtěžkem se rozumí částka, která pořadateli zůstane po odečtení nákladů na uskutečnění akce.¹⁰⁰ Pod charitativní účely řadíme akce, které slouží k pomoci jednotlivcům v případě nouze a pod veřejně prospěšné účely spadají účely sociální, zdravotní, osvětové.¹⁰¹ Dále je osvobozeno od poplatku vstupné na prohlídky kulturních památek. Ústavní soud se k uvedenému vyjádřil tak, že vstupné z těchto prohlídek zpoplatňovat nelze a návštěvu hradu či zámku nelze považovat za kulturní akci ve smyslu zákona o místních poplatcích. Navíc jsou prostředky z vybraného vstupného určeny pro veřejně prospěšné účely se zaměřením na financování oprav a údržby objektů chráněných památkovými úřady a v takovém případě se místní poplatek neplatí. Ústavní soud ve svém nálezu dále vyjádřil souhlas se stanoviskem Ministerstva financí ČR ze dne 4. 9. 1991, ve kterém bylo uvedeno, že zákon o místních poplatcích počítá s vybíráním poplatku ze vstupného v případech, kdy se jedná o jednorázovou kulturní akci, nikoliv ze vstupného na stálou expozici v zařízeních trvalého charakteru.¹⁰²

Zákon o místních poplatcích stanovuje povinnost pro poplatníka poplatku spočívající v podání ohlášení. Povinnost ohlášení může být vyloučena obecně závaznou vyhláškou.¹⁰³

⁹⁸ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 70-71.

⁹⁹ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 85.

¹⁰⁰ PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013. s. 81-82.

¹⁰¹ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 85.

¹⁰² Nález Ústavního soudu ze dne 14. 6. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 20/93.

¹⁰³ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

6.1 ZMĚNY OD ROKU 2019

Poplatku ze vstupného se dotkla změna provedená zákonem č. 278/2019 Sb.¹⁰⁴

U tohoto poplatku došlo pouze k jedné změně. Stejně jako u poplatku za užívání veřejného prostranství byla do zákona doplněna protizneužívací klauzule, kdy může dojít k vynětí z poplatku pouze v případě, kdy je výtěžek z akce skutečně na charitativní účel odveden.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

7 POPLATEK ZA POVOLENÍ K VJEZDU S MOTOROVÝM VOZIDLEM DO VYBRANÝCH MÍST A ČÁSTÍ MĚST

Tento poplatek zpoplatňuje vjezd s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst. Poplatek má dva významy, a to regulační a rozpočtový. Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst je rozpočtovým příjmem obce a dále napomáhá k limitaci pohybu motorových vozidel v určité lokalitě, zejména historicky cenných či jinak památkově a urbanisticky významných částech měst.¹⁰⁶

Poplatníkem jsou fyzické a právnické osoby, kterým bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst, do kterých je jinak vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou.¹⁰⁷

Předmětem poplatku je povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, do nichž je jinak obecně všem osobám (účastníkům silničního provozu) vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou označující zákaz vjezdu. Uvedeným místním poplatkem nemůžou být zpoplatněny jakékoliv komunikace. K tomu, aby mohla být určitá komunikace zpoplatněna, tak u ní musí být dán prvek osídlení, případně historická cennost či jiný památkový, urbanisticky významný nebo krajinný prvek. Pokud by nebyl nějaký z uvedených prvků dán, tak by zpoplatnění průjezdu bylo v rozporu se zákonem o pozemních komunikacích, podle kterého smí pozemní komunikace užívat každý, a to bezplatně.¹⁰⁸ Dle Ústavního soudu nemůže být vybraným místem průjezd motorového vozidla po mostě, který slouží sjízdnosti pozemní komunikace, je její součástí a jako takový slouží obecnému užívání.¹⁰⁹

Základ poplatku představuje povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných částí měst.¹¹⁰ Sazba poplatku je stanovena horním limitem za den, kdy sazba může činit až 200 Kč za každý započatý den. Obec může poplatek stanovit i paušální částkou, která může být uplatněna pouze po dohodě s poplatníkem. Dohoda se nemůže týkat výše sazby poplatku, ale pouze způsobu placení paušální částkou. Pokud chce obec stanovit poplatek paušální částkou, tak ta musí být v obecně závazné

¹⁰⁶ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 95.

¹⁰⁷ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 87.

¹⁰⁸ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 95-97.

¹⁰⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 7. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 23/2000.

¹¹⁰ Tamtéž. s. 97.

vyhláše konkrétně určena. Obec má plně ve svém uvážení, jaký časový úsek pro stanovení paušálu zvolí (např. týdenní, měsíční, roční) a také, zda bude poplatek vybírán jen po určitém přesně stanovenou část kalendářního roku.¹¹¹

U daného poplatku nelze poplatkové období vyjádřit. Podstatné je trvání poplatkově-právní skutečnosti, kterou je každý den trvání povolení k vjezdu. Pokud obec stanoví poplatek paušální částkou, může stanovit také poplatkové období.¹¹²

Z poplatkové povinnosti jsou vyjmuty fyzické osoby přihlášené nebo vlastníci nemovitost ve vybraném místě, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti. Dále osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost k podnikání nebo veřejně prospěšné činnosti nebo osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P a jejich průvodci.¹¹³ Vymezení osoby blízké nám poskytuje občanský zákoník ve svém ustanovení § 22 odst. 1, kdy *„Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí“*.¹¹⁴ Aplikovat můžeme vymezení osob blízkých jako příbuzného v řadě přímé, sourozence a manžela nebo partnera podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství. Nemůžeme aplikovat právní domněnku osoby blízké, která je obsažena za středníkem v § 22 odst. 1 občanského zákoníku, neboť platbu místního poplatku nelze považovat za újmu ve smyslu občanského zákoníku.¹¹⁵

V zákoně o místních poplatcích je stanovena povinnost pro poplatníka poplatku spočívající v podání ohlášení. Tato povinnost může být vyloučena obecně závaznou vyhláškou.¹¹⁶

Místní poplatek není v praxi využíván příliš často.¹¹⁷ Zkoumala jsem namátkově 5 měst (Kutná Hora, Kolín, Čáslav, Pardubice, Poděbrady), zda mají tento poplatek zavedený. Místní poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných

¹¹¹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013. s. 87.

¹¹² PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 98.

¹¹³ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 89.

¹¹⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁵ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 89.

¹¹⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁷ TĚŽKÝ, Václav, JANTOŠ Michal. *Místní poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem a za zhodnocení stavebního pozemku* [online]. denik.obce.cz, 9. července 2019 [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6775009>.

míst a částí měst je zaveden pouze v Pardubicích a Poděbradech, kdy v obou případech se jedná o místní poplatek, který je nejméně výnosný ve srovnání s ostatními poplatky, které mají Pardubice a Poděbrady zavedeny.¹¹⁸ Menší výnosnost tohoto poplatku může spočívat v tom, že poplatek plní svoji regulační funkci, kdy lidé do zpoplatněných míst a částí měst vůbec nevjíždějí. Případně tam vjíždějí bez zaplacení místního poplatku, a pak záleží na obci/měště, jak důkladně kontroluje zaplacení daného poplatku.

7.1 ZMĚNY OD ROKU 2019

Poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst částí měst se dotkla změna provedená zákonem č. 278/2019 Sb.¹¹⁹

U poplatku došlo k rozšíření okruhu osob, které poplatek neplatí, protože poplatek nově neplatí osoby „přihlášené“ v obci a nikoliv jen „mající trvalý pobyt“ v obci.¹²⁰ Dále poplatek neplatí vedle držitelů průkazů ZTP a jejich průvodců také držitelé průkazu ZTP/P¹²¹, což je dle mého názoru správným krokem, jak jsem již uváděla u poplatku za užívání veřejného prostranství.

V zákoně došlo k výslovné úpravě, že obec musí v obecně závazné vyhlášce určit „vybraná místa“, která podléhají poplatku.¹²² Tento krok vnímám také jako přínosný, neboť bude pro adresáty poplatku srozumitelně stanoveno, která místa tomuto poplatku podléhají.

¹¹⁸ *Rozklikávací rozpočet* [online]. monitor.statnipokladna.cz, [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/obce?rad=t&obdobi=2212>.

¹¹⁹ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., zvláštní část.

¹²¹ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹²² Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., zvláštní část.

8 POPLATEK ZA ZHODNOCENÍ STAVEBNÍHO POZEMKU MOŽNOSTÍ JEHO PŘIHOJENÍ NA STAVBU VODOVODU NEBO KANALIZACE

Místní poplatek je poplatkem infrastrukturním, který se týká místních infrastrukturních investic lokalizovaných v daném teritoriu. Má především fiskální význam a jeho účelem je zároveň získání části finančních prostředků, které obec na vybudování infrastruktury (stavby vodovodu a kanalizace) musela vynaložit. Jedná se o vysoké náklady, proto je účelné, aby se mimo obec na nákladech podílel také vlastník stavebního pozemku.¹²³

Poplatníkem je vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možnostmi připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace. Povinnost zaplacení poplatku se neodvívá od vůle poplatkového subjektu, zda se ke stavbám kanalizace a vodovodu připojit chce či nechce. Zákon také stanovuje solidární poplatkovou povinnost v případě, že ke stavebnímu pozemku má vlastnické právo více subjektů. V takovém případě jsou spoluvlastníci povinni poplatek platit společně a nerozdílně. V praxi může být poplatek zaplacen kterýmkoliv ze spoluvlastníků a správce poplatku může vymáhat jeho zaplacení také po kterémkoliv ze spoluvlastníků. Vlastníkem stavebního pozemku může být právnická nebo fyzická osoba, která je jako vlastník v katastru nemovitostí vedena. Případně pokud je tam vedeno více osob, tak se jedná o spoluvlastníky, kteří jsou zavázáni solidárně, jak je uvedeno výše.¹²⁴

Předmětem poplatku je skutečnost zhodnocení stavebního pozemku možnostmi jeho připojení na stavbu vodovodu či kanalizace (tj. rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na stavbu vodovodu a kanalizace a ceny stavebního pozemku s možností takového připojení), která je vybudována obcí. Zpoplatněno může být připojení na takovou infrastrukturu, která je vymezena v zákoně, tedy pouze na stavbu vodovodu a kanalizace. Možností připojení se rozumí bezprostřední napojení z vodovodního nebo kanalizačního řadu na sousední stavební parcelu, kdy se většinou bude jednat o veřejné prostranství.¹²⁵

¹²³ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Oprávnění obcí. Povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 222 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹²⁴ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obec. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 119.

¹²⁵ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Oprávnění obcí. Povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 222 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

Základ poplatku představuje rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s možností připojení. Ceny stavebních pozemků obce stanovují na svém území podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku (dále i jen jako „zákon o oceňování majetku“), a to v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí pro stavbu vodovodu nebo kanalizace.¹²⁶ Při určení sazby poplatku obec vychází ze zákonného omezení, že nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností. Ceny stavebních pozemků v obci se stanoví podle vyhlášky č. 441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (dále i jen jako „oceňovací vyhláška“). Pro sazbu poplatku je rozhodná cena stavebního pozemku stanovená podle ustanovení oceňovací vyhlášky, která jsou platná v kalendářním roce, v němž nabylo právní moci rozhodnutí stavebního úřadu o povolení užívání staveb vodovodu nebo kanalizace. Poplatková povinnost vzniká až po vydání kolaudačního rozhodnutí na infrastrukturní stavby. Konkrétní výši sazby na 1 m² zhodnoceného stavebního pozemku stanoví obec v obecně závazné vyhlášce. Sazba poplatku musí být jednotná pro stejně oceněné pozemky. Cena pozemků je však různá pro různé druhy zástavby v závislosti na určení účelu stavby na pozemku vystavěné (např. rodinné domy, budovy tří a více bytové, budovy pro sport atd.), tudíž sazba vypočítaná rozdílem ceny pozemků před a po zhodnocení bude u těchto různých zástaveb také různá.¹²⁷

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace nemá poplatkové období, neboť poplatek je jednorázový a poplatková povinnost nastává v okamžiku vzniku poplatkově-právní skutečnosti popsané v zákoně.¹²⁸

Zákon o místních poplatcích neupravuje osvobození od tohoto poplatku.¹²⁹

Je stanovena povinnost pro poplatníka spočívající v podání ohlášení, ale tato povinnost může být obecně závaznou vyhláškou vyloučena.¹³⁰

¹²⁶ Tamtéž.

¹²⁷ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 121-123.

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁰ Tamtéž.

Poplatek se v praxi moc nevyužívá, neboť většina obcí chce vytvořením nových stavebních míst do obce přilákat nové obyvatele, a tudíž není v jejich zájmu nadbytečné zatěžování poplatky.¹³¹ Dalším a současně hlavním problémem je nevhodná legislativní úprava tohoto místního poplatku. Poplatek může obec zavést v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí nebo kolaudační souhlas pro stavbu vodovodu nebo kanalizace. Problém nastává v okamžiku, kdy stavba vodovodu nebo kanalizace je fakticky souborem více staveb, které utvářejí funkční celek a pro které je vydáváno více kolaudačních souhlasů v různých letech. V takovém případě může obec mít pochybnosti, ve kterém roce poplatek zavést.¹³²

8.1 ZMĚNY OD ROKU 2019

Poplatku za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace se dotkla změna provedená zákonem č. 278/2019 Sb.¹³³

U tohoto poplatku nenastaly žádné velké změny. Došlo k legislativně-technickému zpřesnění za účelem dosažení principu, že by měl být každý poplatek v rámci určitého ustanovení označen svým názvem. Dále došlo k doplnění informací ohledně způsobu stanovení ceny stavebního pozemku.¹³⁴ Cena se stanovovala pouze dle oceňovací vyhlášky pro kalendářní rok, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí. Nově může být cena stanovena i v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační souhlas.¹³⁵

¹³¹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013. s. 94.

¹³² MLYNÁŘ, Robin. *Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku – přetrvávající nejistota pro města a obce?* [online]. denik.obce.cz, 23. listopadu 2020 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6804295>.

¹³³ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., zvláštní část.

¹³⁵ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

9 POPLATKY ZA KOMUNÁLNÍ ODPAD

Význam poplatků za komunální odpad je především rozpočtový, kdy jeho hlavním účelem je získání prostředků na část nákladů, které jsou spojeny s odkládáním odpadu.¹³⁶

Poplatky za komunální odpad se dělí do dvou skupin, a to na poplatek za obecní systém odpadového hospodářství a poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.¹³⁷ Závisí na rozhodnutí obce, který z těchto dvou uvedených poplatků pro poplatkové období zavede.

Pro oba poplatky za komunální odpad platí, že poplatkovým obdobím je kalendářní rok. Dílčím obdobím u poplatků za komunální odpad je pak kalendářní měsíc.¹³⁸

U obou poplatků je poplatník povinen podat správci poplatku ohlášení, pokud tuto povinnost nevyloučí obec v obecně závazné vyhlášce.¹³⁹

9.1 POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je jednodušší na správu než poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, neboť u tohoto poplatku platí každý poplatek v paušální výši bez ohledu na to, kolik odpadu reálně vyprodukuje, nebo kolik a jak velké nádoby využívá.¹⁴⁰ Jednoduchost správy poplatku je ale vyvážena absencí vazby na skutečnou produkci odpadu.¹⁴¹

Poplatníkem je fyzická osoba přihlášená v obci nebo vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce.¹⁴²

Předmětem poplatku je možnost využívat obecní systém odpadového hospodářství. Tato možnost je dána přihlášením v dané obci nebo vlastnictvím jednotlivé

¹³⁶ PECL, Vladimír. Místní poplatky. Praktická příručka pro obce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 102.

¹³⁷ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ AUER, Tomáš. *Už máte připraveny nové vyhlášky k poplatkům za odpady?* [online]. denik-obce.cz, 4. listopadu 2021 [cit. 15. ledna 2023]. Dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6821331&ht=m%EDstn%ED+poplatky>.

¹⁴¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 543/2020 Sb., zvláštní část.

¹⁴² Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášen žádná fyzická osoba a která se nachází na území dané obce.¹⁴³

V případě zavedení poplatku za obecní systém odpadového hospodářství obec stanoví v obecně závazné vyhlášce jednotnou sazbu pro všechny poplatníky, která může být až do výše 1 200 Kč.¹⁴⁴

Zákon o místních poplatcích upravuje několik možností osvobození od tohoto poplatku, a to pro osobu, které poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci, a která je: poplatníkem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci v jiné obci a má v této jiné obci bydliště; umístěna do dětského domova pro děti do 3 let věku, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivní výchovnou péči na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy; umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zákonného zástupce dítěte nebo nezletilého; umístěna v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo chráněném bydlení či na základě zákona omezena na osobní svobodě s výjimkou osoby vykonávající trest domácího vězení.¹⁴⁵

9.2 POPLATEK ZA ODKLÁDÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU Z NEMOVITÉ VĚCI

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je sice složitější na správu než poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, ale může posloužit jako motivační nástroj pro občany a další poplatníky, aby se snažili produkovat méně směsného komunálního odpadu a odpad více třídili.¹⁴⁶ Plátce totiž může ušetřit tím, že mu bude stačit menší nádoba nebo si vystačí se svozem jednou za dva týdny.¹⁴⁷ Tento poplatek vychází z obecných principů práva životního prostředí „znečišťovatel platí“ a „plat' tolik, kolik vyhodíš“.¹⁴⁸

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Tamtéž.

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ AUER, Tomáš. *Poplatky za odpady v nové odpadové legislativě* [online]. denik-obce.cz, 7. dubna 2021 [cit. 16. ledna 2023]. Dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6810649&ht=m%ED-stn%ED+poplatky>.

¹⁴⁷ AUER, Tomáš. *Už máte připraveny nové vyhlášky k poplatkům za odpady?* [online]. denik-obce.cz, 4. listopadu 2021 [cit. 15. ledna 2023]. Dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6821331&ht=m%ED-stn%ED+poplatky>.

¹⁴⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 543/2020 Sb., zvláštní část.

Poplatníkem je fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště, nebo vlastník nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba.¹⁴⁹

Vedle poplatníka má povinnost poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci také plátce poplatku. Plátcem poplatku je společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo, nebo vlastník nemovité věci v ostatních případech. Plátce má povinnost poplatek od poplatníka vybrat. Zákon vymezuje také solidární odpovědnost spoluvlastníků nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci.¹⁵⁰

Předmětem poplatku je odkládání smíšeného komunálního odpadu z nemovité věci, která zahrnuje byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, která se nachází na území dané obce.¹⁵¹

Poplatek je možné zavést ve dvou (respektive třech) základních režimech. A to jako poplatek za množství, pod které spadá hmotnost a objem vyprodukovaného odpadu, nebo jako poplatek, jehož výše vychází z objednané kapacity soustředovacích prostředků.¹⁵²

Obec si zvolí, zda základ poplatku bude vycházet z hmotnosti komunálního odpadu odloženého z nemovité věci (hmotnostní základ), objemu komunálního odpadu odloženého z nemovité věci (objemový základ), nebo objednané kapacity soustředovacích prostředků na odpad pro nemovitou věc (kapacitní základ).¹⁵³

Obec může zvolit pouze jeden typ základu, přičemž musí vzít v úvahu své technické možnosti, protože zavedení hmotnostního nebo objemového základu předpokládá, že obec bude schopna zjistit hmotnost či objem odpadu a přiřadit je ke konkrétní nemovité věci. U kapacitního základu může objednanou kapacitu představovat např. součin objemu přiděleného soustředovacího prostředku a počtu objednaných odvozů odpadu z něj, součin objemu přiděleného soustředovacího prostředku a počtu objednaných a skutečně provedených odvozů odpadu z něj, celkový objem přidělených soustředovacích prostředků (počet přidělených pytlů na odpad nebo nálepek na soustředovací prostředek).¹⁵⁴

¹⁴⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁰ Tamtéž.

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Důvodová zpráva k zákonu č. 543/2020 Sb., zvláštní část.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Tamtéž.

Obec si zvolí jeden z výše uvedených režimů a k tomu určí minimální základ dílčího poplatku, který činí nejvýše 10 kg, pokud je základem hmotnost odpadu, nebo 60 litrů, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků. Dílčí základ za dílčí období je hmotnost odloženého odpadu z nemovité věci za dílčí období připadajícího na poplatníka nebo objem odloženého odpadu z nemovité věci za dílčí období připadajícího na poplatníka nebo kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad za dílčí období připadající na poplatníka.¹⁵⁵ V každém kalendářním měsíci se dílčí základ rozdělí mezi počet poplatníků, kteří měli v nemovité věci bydliště. Pokud v nemovité věci neměla bydliště žádná osoba, tak připadne celý dílčí základ na vlastníka nemovité věci.¹⁵⁶

Sazba poplatku pak činí nejvýše 6 Kč za kilo, pokud je základem poplatku hmotnost odpadu nebo 1 Kč za litr, pokud je základem poplatku objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků. Celkový poplatek se tedy vypočte jako součet dílčích poplatků za jednotlivá dílčí období na jejichž konci měl poplatník v nemovité věci bydliště, nebo neměla v nemovité věci bydliště žádná fyzická osoba, v tom případě je poplatníkem vlastník této nemovité věci. Dílčí poplatek za dílčí období se pak vypočte jako součin základu poplatku zaokrouhleného na celé jednotky nahoru (kilogramy či litry) a sazby pro tento základ.¹⁵⁷

9.3 ZMĚNY OD ROKU 2019

S účinností od 1. ledna 2021 byly zavedeny poplatky za komunální odpad, a to zákonem č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 543/2020 Sb.“).¹⁵⁸ Vzhledem k tomu, že obce neměly dostatek času ke zpracování nových vyhlášek, tak mohly ještě v roce 2021 vybírat poplatek dle právní úpravy poplatku za provoz systému shromažďování, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů nebo některého ze dvou modelů dle zákona o odpadech. Od roku 2022 musely všechny obce přizpůsobit poplatek za odpadové hospodářství nové legislativní úpravě.¹⁵⁹

¹⁵⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 543/2020 Sb., zvláštní část.

¹⁵⁷ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁸ Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁹ ZELENSKÁ, Taťána. Místní poplatky z pohledu posledních legislativních změn. *Acta Iuridica Olomouciensia*, 2022, Vol. 17, No. 3, s. 45.

Nově zavedené poplatky za komunální odpad zrušily dříve platný místní poplatek za provoz systému shromažďování, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.¹⁶⁰

9.3.1 POPLATEK ZA PROVOZ SYSTÉMU SHROMAŽĎOVÁNÍ, SBĚRU, PŘEPRAVY, TŘÍDĚNÍ, VYUŽÍVÁNÍ A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍCH ODPAĐŮ

V době, kdy byl účinný poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů obsahovala česká právní úprava celkem tři způsoby, kterými bylo možno zpoplatnit nakládání s komunálním odpadem. Jedním způsobem byl tento poplatek obsažený v zákoně o místních poplatcích. Další dva způsoby byly zakotveny v zákoně č. 185/2001 Sb., zákon o odpadech a o změně některých dalších zákonů (dále i jen „zákon o odpadech“). Jednalo se o poplatek za komunální odpad a úhradu za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů od fyzických osob na základě smlouvy. Jednotlivé způsoby zpoplatnění nakládání s komunálním odpadem byly vzájemně neslučitelné, což znamenalo, že konkrétní fyzická osoba nemohla být v jedné obci poplatníkem dvou z výše uvedených poplatků současně.¹⁶¹

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů spočíval ve zpoplatnění nakládání s komunálním odpadem. Hlavním účelem místního poplatku za provoz systému nakládání s komunálním odpadem byl účel fiskální. Fiskální funkce spočívala v tom, že poplatek sloužil jako příspěvek obcím, které byly povinny zajistit provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejich území. Provoz systému nakládání s komunálním odpadem byl pro obec velmi finančně nákladný. Dále poplatek obsahoval stimulační funkci, která měla prostřednictvím sazby poplatku motivovat fyzické osoby, které nebyly podnikateli, aby třídily komunální odpad a tím snižovaly náklady na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu. K tomu, aby se reálně projevila tato funkce, musel by být odpad tříděn většinou poplatníků. Stimulační funkce se objevovala hlavně v teoretické rovině. Uvedené platí obdobně také pro následující funkci tohoto poplatku, kterou je regulační funkce.

¹⁶⁰Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶¹ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 113.

Regulační funkce měla prostřednictvím sazby předmětného poplatku motivovat fyzické osoby, které nebyly podnikateli, aby snižovaly produkci komunálního odpadu, a to všech jeho složek.¹⁶²

Zákon o místních poplatcích upravoval dvě skupiny poplatníků, a to fyzické osoby, které byly přihlášeny v obci a fyzické osoby, které měly ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci, byt nebo dům, ve kterém nebyla přihlášena žádná fyzická osoba, a to ve výši, která odpovídala poplatku za jednu fyzickou osobu. Zákon upravoval také solidární povinnost poplatníků, kdy v případě, že ke stavbě určené k individuální rekreaci, bytu nebo rodinnému domu mělo vlastnické právo více osob, tak byly povinny poplatek platit společně a nerozdílně.¹⁶³

Předmět místního poplatku představovala možnost fyzické osoby využívat obcí zavedený systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, které vznikaly na území dané obce.¹⁶⁴

U daného poplatku byly dva poplatkové základy, a to skutečnost, že fyzická osoba je přihlášena v obci a druhým, že fyzická osoba má v obci ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, ve kterém není přihlášena žádná fyzická osoba.¹⁶⁵ Sazba tohoto poplatku byla stanovena roční výší za každého poplatníka, a to bez ohledu na množství odpadu, které konkrétní poplatník vyprodukoval, případně zda vůbec nějaký odpad v dané obci v daném kalendářním roce vyprodukoval. Sazba místního poplatku byla složena ze dvou částek, a to z paušální částky za každého poplatníka na kalendářní rok a částky stanovené podle skutečných nákladů obce za předchozí kalendářní rok na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu.¹⁶⁶

První z výše uvedených částek mohla být stanovena až do výše 250 Kč za poplatníka a kalendářní rok. Druhou z výše uvedených částek obec stanovovala na základě skutečných nákladů, které obec musela vynaložit v předchozím kalendářním roce na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu přepočteného na jednoho poplatníka. Mezi zmíněné náklady mohla obec zařadit např. náklady na zajištění, údržbu, obnovu a vyprazdňování shromažďovacích prostředků včetně odpadkových košů, platby svozové společnosti, náklady na využití odpadů, náklady na odstranění odpadů,

¹⁶² Tamtéž, s. 112-113.

¹⁶³ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 278/2019 Sb.

¹⁶⁴ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 117.

¹⁶⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 278/2019 Sb.

¹⁶⁶ TĚŽKÝ, Václav a kol. Zákon o místních poplatcích. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 121-123.

poplatek za ukládání odpadu na skládce. Obec tam však nemohla započítat např. náklady na odstranění tzv. černých skládek. Do uvedených nákladů obce se započítávali i poplatníci, kterým byla poskytnuta úleva nebo kteří byli od placení předmětného poplatku osvobozeni.¹⁶⁷

Poplatkovým obdobím byl kalendářní rok.¹⁶⁸

Zákon o místních poplatcích obsahoval přímo zákonné osvobození. Byla osvobozena pouze jedna skupina poplatníků, a to fyzické osoby přihlášené v obci. Zároveň se muselo jednat o osoby, které byly umístěny do dětského domova pro děti do 3 let věku, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy; které byly umístěny do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zákonného zástupce dítěte nebo nezletilého; které byly jako nezaopatřené dítě umístěny v domově pro osoby se zdravotním postižením na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy o poskytnutí sociální služby; které byly umístěny v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo chráněném bydlení.¹⁶⁹

9.3.2 ZMĚNY U POPLATKU ZA PROVOZ SYSTÉMU SHROMAŽĎOVÁNÍ, SBĚRU, PŘEPRAVY, TŘÍDĚNÍ, VYUŽÍVÁNÍ A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ

Předtím, než byl tento poplatek zrušen, tak došlo ještě ke změně, která byla provedena zákonem č. 278/2019 Sb.¹⁷⁰

U tohoto poplatku došlo k posílení fiskálních pravomocí obcí tím, že byla explicitně zakotvena možnost získat seznam poplatníků poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tato pravomoc byla stanovena obci jako správci poplatku.¹⁷¹

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 124.

¹⁶⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 278/2019 Sb.

¹⁷⁰ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

Dále nastaly u poplatku legislativně-technické změny. Jedna byla spojená se zavedením pojmu „fyzické osoby přihlášené v obci“. Druhá změna se týkala označení obecního úřadu jako „správce poplatku“.¹⁷²

9.3.3 ZAVEDENÉ POPLATKY ZA KOMUNÁLNÍ ODPAD

Došlo k zavedení poplatků za komunální odpad namísto poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.¹⁷³

Poplatky za komunální odpad se skládají z poplatku za obecní systém odpadového hospodářství a poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. První z uvedených je nástupcem zrušeného poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Druhý z uvedených je následovníkem poplatku za komunální odpad dle zákona o odpadech.¹⁷⁴ Existovala i třetí možnost, kdy mohla obec zpoplatnit komunální odpad prostřednictvím smluvního systému vybírání úhrady za komunální odpad. Tato možnost byla zrušena, neboť pokud by občan nechtěl uzavřít smlouvu, nemusí za odpad platit a obec bude i tak povinna zajistit nakládání s jeho komunálním odpadem.¹⁷⁵

Došlo k odstranění dvojkolejnosti právní úpravy o komunálních odpadech. Nyní jsou poplatky za komunální odpad upraveny pouze v zákoně o místních poplatcích, což shledávám jako užitečný krok. Současná úprava tak je přehlednější jak pro obec, tak i pro její občany. Obec si v důsledku této změny může zvolit mezi dvěma poplatky za komunální odpad, ale nemůže zavést oba najednou. Obec při zavádění poplatku zhodnotí, který z nich je pro ni vhodný a odpovídá jejím potřebám a možnostem ho spravovat.¹⁷⁶

U obou nově zavedených poplatků došlo k rozšíření poplatkové povinnosti, kdy poplatníkem může být i právnická osoba, a to jako vlastník nemovité věci. Pro obce je to jistě vítaná změna, protože dosáhnou vyšších příjmů do rozpočtu. Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství může poplatník platit několikrát, neboť ho

¹⁷² Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., zvláštní část.

¹⁷³ Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁴ ZELENSKÁ, Taťána. Místní poplatky z pohledu posledních legislativních změn. *Acta Iuridica Olomouciensis*, 2022, Vol. 17, No. 3, s. 46.

¹⁷⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 543/2020 Sb., zvláštní část.

¹⁷⁶ Tamtéž.

platí za to, že je přihlášen v obci a pak za každou nemovitou věc, kterou vlastní, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba a která je na území té obce.¹⁷⁷

Co se týče poplatku za obecní systém odpadového hospodářství, tak jeho výše je stanovena pro každého stejně a bez ohledu na skutečnou produkci odpadu. Absentuje zde prvek motivace spočívající ve snižování produkce komunálního odpadu,¹⁷⁸ což shledávám jako hlavní negativní hledisko tohoto poplatku.

S ohledem na uvedené je jistě pozitivní nově zavedené osvobození u poplatku za obecní systém odpadového hospodářství pro poplatníky, kteří jsou přihlášeni v jedné obci, kde by měli být poplatníky za obecní systém odpadového hospodářství a současně mají bydliště v jiné obci, kde platí poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.¹⁷⁹

Zrušený poplatek dle zákona o místních poplatcích měl 2 složky sazby poplatku. Jedna byla stanovena paušálně a druhá vycházela ze skutečných nákladů obce za předchozí kalendářní rok. Tento model byl opuštěn, neboť stanovení skutečných nákladů obce za předchozí kalendářní rok představovalo určitou administrativní náročnost pro obce. Současně je základ poplatku zaveden v jednotné paušální výši, což je dle mého názoru jistě jednodušší, neboť obec musela kromě počítání nákladů také každoročně vytvářet novou obecně závaznou vyhlášku.¹⁸⁰

U nově zavedeného poplatku za obecní systém odpadového hospodářství došlo ke zvýšení jeho sazby. U zrušeného poplatku se sazba skládá ze 2 složek. První byla paušální částka, která mohla být stanovena až do výše 250 Kč a druhá byla podle skutečných nákladů obce, které vynaložila ve spojitosti s komunálním odpadem za předchozí kalendářní rok. Tato částka mohla činit až 750 Kč.¹⁸¹ V souhrnu tyto dvě částky mohly činit až 1 000 Kč ročně. U nově zavedeného poplatku je sazba stanovena ve výši až 1 200 Kč ročně.¹⁸²

Co se týče poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, tak ten je na rozdíl od poplatku za obecní systém odpadového hospodářství konstruován tak, že se váže na skutečnou produkci odpadu. S tím je spojen motivační prvek, díky kterému by mělo docházet ke snižování produkce komunálního odpadu. Na druhou

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ ZELENSKÁ, Taťána. Místní poplatky z pohledu posledních legislativních změn. *Acta Iuridica Olomouciensis*, 2022, Vol. 17, No. 3, s. 46-47.

¹⁸⁰ Tamtéž.

¹⁸¹ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 278/2019 Sb.

¹⁸² Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

stranu, při jeho zavedení musí být obec schopna množství odpadu prokazatelně změřit a přiřadit ke konkrétní nemovité věci, což může být pro obce náročné a odrazovat je od jeho zavedení.¹⁸³

S ohledem na životní prostředí by bylo jistě vítané, pokud by obce zaváděly poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Poplatníci by v takovém případě odpad více třídili, aby jim nevznikalo nežádoucí množství komunálního odpadu, za které by museli platit vyšší poplatek.

¹⁸³ Důvodová zpráva k zákonu č. 543/2020 Sb., zvláštní část.

10 DALŠÍ ZMĚNY V OBLASTI MÍSTNÍCH POPLATKŮ, KE KTERÝM DOŠLO BĚHEM POSLEDNÍCH 5 LET

Od roku 2019 proběhlo několik novelizací zákona o místních poplatcích. Změny, ke kterým došlo, se týkaly zejména výčtu místních poplatků, a to konkrétně poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt; poplatku z ubytovací kapacity; poplatku z pobytu; poplatku za provoz systému shromáždění, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatků za komunální odpad. Kromě změn ve výčtu místní poplatků, došlo také ke změnám u jednotlivých poplatků, jak bylo rozebráno u každého výše.¹⁸⁴

Zákon o místních poplatcích byl tvořen pouze posloupností paragrafů bez nadpisů. Během zkoumaného období bylo do zákona o místních poplatcích vloženo systematické členění zákona. Toto členění se projevilo rozdělením zákona na části a hlavy, ke kterým byly přidělené přehledné nadpisy.¹⁸⁵ Zákon je tak mnohem přehlednější a snadněji se v něm vyhledává.

Došlo k rozšíření principu rovného přístupu, kdy byl sjednocen přístup ke státním občanům ČR a k cizincům, kteří jsou přihlášení k pobytu na území ČR.¹⁸⁶

Dále byl zaveden pojem správce poplatku pro orgán, který provádí správu poplatku. Došlo k výslovnému zavedení pravomoci obecního úřadu získat seznam fyzických osob přihlášených na území obce pro účely správy poplatku.¹⁸⁷

¹⁸⁴ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb., obecná část.

¹⁸⁶ Tamtéž.

¹⁸⁷ Tamtéž.

11 KUTNÁ HORA

Kutná Hora je městem ve středních Čechách,¹⁸⁸ nacházející se 70 km východně od Prahy¹⁸⁹. Město se člení na celkem 12 částí, a to na Hloušku, Kaňk, Karlov, Kutná Hora – Vnitřní Město, Malín, Neškaredice, Perštejnec, Poličany, Sedlec, Šipší, Vrchlice a Žižkov.¹⁹⁰ Kutná Hora se pyšní historickým centrem, které spolu s chrámem sv. Barbory a kostelem Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci je zapsáno na seznamu Světového kulturního dědictví UNESCO, a to od roku 1995.¹⁹¹ K 1. 1. 2022 správní obvod obce Kutná Hora s rozšířenou působností obývalo celkem 20 450 lidí.¹⁹²

Kutná Hora je obcí s pověřeným obecním úřadem dle přílohy k zákonu č. 314/2002 Sb., zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem.¹⁹³ Orgány města Kutná Hora jsou zastupitelstvo, rada města a obecní úřad, který je tvořen, starostou (Mgr. Lukáš Seifert), místostarosty (Ing. Josef Viktora a Kateřina Špalková) a tajemníkem obecního úřadu (Ing. Martin Suchánek).¹⁹⁴

11.1 MÍSTNÍ POPLATKY V KUTNÉ HOŘE

Kutná Hora má zavedeny celkem čtyři místní poplatky. Jedná se o poplatek z pobytu, poplatek ze psů, poplatky za užívání veřejného prostranství a poplatek za obecní systém odpadového hospodářství.¹⁹⁵

Praktická část diplomové práce se věnuje analýze místních poplatků v Kutné Hoře za období 2019 až 2023, provedeným změnám v místních poplatcích, jejich vlivu na rozpočet města a doporučení pro zavedení nových místních poplatků.

¹⁸⁸ ANDRESKA, Jiří a kol. *Česko*. Praha: Euromedia Group k. s. – Knižní klub, 2005, s. 224.

¹⁸⁹ *Kutná Hora* [online]. aktualne.cz, 11. října 2014 [cit. 6. února 2022]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/kutna-hora/r~8676876c514611e49ecf002590604f2e/>.

¹⁹⁰ *Kutná Hora* [online]. místopisy.cz, [cit. 7. února 2022]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/8451/kutna-hora/>.

¹⁹¹ *Kutná Hora* [online]. aktualne.cz, 11. října 2014 [cit. 6. února 2022]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/kutna-hora/r~8676876c514611e49ecf002590604f2e/>.

¹⁹² *Počet obyvatel v obcích Středočeského kraje k 1. 1. 2022* [online]. czso.cz, [cit. 2. dubna 2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2022>.

¹⁹³ Zákon č. 314/2002 Sb., zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁴ *Samospráva* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 23. března 2022]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/mu/zakladni-informace>.

¹⁹⁵ *Vyhlášky a nařízení* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 6. února 2022]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/mu/vyhlaskey-a-narizeni>.

11.1.1 MÍSTNÍ POPLATEK ZE PSŮ

Zastupitelstvo města Kutná Hora se dne 10. 12. 2019 rozhodlo vydat obecně závaznou vyhlášku, kterou zavedlo místní poplatek ze psů. Uvedená vyhláška nabyla účinnosti dne 1. 1. 2020.¹⁹⁶

V Kutné Hoře je sazba za poplatek ze psa hodně diferenciovaná podle toho, v jakém typu stavby a v jaké městské části poplatník psa drží.¹⁹⁷

Obecně závazná vyhláška č. 6/2019, o místním poplatku ze psů (dále i jen „vyhláška o poplatku ze psů“) stanovuje, že sazba poplatku za kalendářní rok činí 300 Kč za prvního psa a 700 Kč za druhého a každého dalšího psa v rodinných domech. Za rodinný dům vyhláška o poplatku ze psů považuje stavbu, která má nanejvýš tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví. Sazba 700 Kč za prvního psa a 1 200 Kč za druhého a každého dalšího psa je stanovena pro ostatní typy staveb, kdy vyhláška o poplatku ze psů upravuje, že ostatní typy staveb jsou bytové domy s více než třemi samostatnými byty a domy, které neslouží k bytovým účelům. Sazba 150 Kč za prvního psa a 400 Kč za druhého a každého dalšího psa je v městských částech Kaňk a Malín; 100 Kč za prvního psa a 300 Kč za druhého a každého dalšího psa v městských částech Neškaredice, Perštejnec a Poličany; 300 Kč za prvního psa a 700 Kč za druhého a každého dalšího psa pro poplatníka, který je přihlášen na adrese sídla úřadu.¹⁹⁸

Dále vyhláška o poplatku ze psů upravuje sazbu poplatku pro držitele psa, kterým je osoba starší 65 let. Tato sazba za kalendářní rok činí 150 Kč za prvního psa a 300 Kč za druhého a každého dalšího psa v rodinných domech; 200 Kč za prvního psa a 300 Kč za druhého a každého dalšího psa v ostatních typech staveb; 100 Kč za prvního psa a 300 Kč za druhého a každého dalšího psa ve všech typech staveb v městských částech Kaňk, Malín, Neškaredice, Perštejnec a Poličany; 150 Kč za prvního psa a 300 Kč za druhého a každého dalšího psa u poplatníka, který je přihlášen na adrese sídla úřadu.¹⁹⁹

¹⁹⁶ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2019, o místním poplatku ze psů ze dne 10. 12. 2019.

¹⁹⁷ Tamtéž.

¹⁹⁸ Tamtéž.

¹⁹⁹ Tamtéž.

Vyhláška o poplatku ze psů obsahuje osvobození od tohoto poplatku pro osoby, které vymezuje zákon a nad míru zákona přiznává osvobození pro držitele psa, který si převzal psa z útulku, a to po dobu 2 let od převzetí.²⁰⁰

Poplatník je povinen splnit ohlašovací povinnost a uvedenou skutečnost nahlásit do 15 dnů ode dne jejího vzniku. Tuto ohlašovací povinnost město stanovuje i pro osoby, které jsou od poplatku osvobozeny.²⁰¹

Splatnost poplatku má Kutná Hora stanovenou do 30. září každého roku. V případě, že poplatková povinnost vznikne v průběhu roku po datu splatnosti, tak je poplatek splatný nejpozději do 15. dne v měsíci, který následuje po měsíci, ve kterém poplatková povinnost vznikla, nejpozději však do konce příslušného kalendářního roku.²⁰²

11.1.2 MÍSTNÍ POPLATEK Z POBYTU

Poplatek z pobytu byl stejně jako poplatek za psů zaveden zastupitelstvem Kutné Hory, které dne 10. 12. 2019 vydalo obecně závaznou vyhlášku o místním poplatku z pobytu (dále i jen „vyhláška o poplatku z pobytu“). Tato vyhláška nabyla účinnosti dne 1. 1. 2020.²⁰³

Ve městě Kutná Hora je sazba pro místní poplatek z pobytu stanovena na 21 Kč za den.²⁰⁴

Vyhláška o poplatku z pobytu obsahuje pouze zákonná osvobození od místního poplatku z pobytu.²⁰⁵

Plátce poplatku má povinnost ohlásit správci poplatku vznik své poplatkové povinnosti do 15 dnů ode dne zahájení činnosti spočívající v poskytování úplatného pobytu. Stejně platí i pro ukončení této činnosti. Plátce má dále stanovenou povinnost vést v listinné nebo elektronické podobě evidenční knihu, a to na každé zařízení nebo místo, kde poskytuje úplatný pobyt.²⁰⁶

Poplatek je dle vyhlášky o poplatku z pobytu splatný do 15 dnů po skončení každého kalendářního čtvrtletí.²⁰⁷

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ Tamtéž.

²⁰² Tamtéž.

²⁰³ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 4/2019, o místním poplatku z pobytu ze dne 10. 12. 2019.

²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Tamtéž.

²⁰⁶ Tamtéž.

²⁰⁷ Tamtéž.

11.1.3 MÍSTNÍ POPLATKY ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ

Město Kutná Hora zavedlo obecně závaznou vyhláškou č. 7/2019 (dále i jen „vyhláška o poplatku za užívání veřejného prostranství“) poplatek za užívání veřejného prostranství, když se dne 10. 12. 2019 na jeho zavedení usneslo zastupitelstvo města Kutná Hora. Tato obecně závazná vyhláška nabyla účinnosti dne 1. 1. 2020.²⁰⁸

Vyhláška o poplatku za užívání veřejného prostranství považuje za veřejná prostranství všechna náměstí, komunikace, veřejné zeleně a další prostory sloužící k obecnému užívání na pozemcích ve vlastnictví města Kutná Hora. Dále vyhláška o poplatku za užívání veřejného prostranství obsahuje seznam konkrétních pozemků ve své příloze.²⁰⁹

Vyhláška o poplatku za užívání veřejného prostranství obsahuje diferenciovanou sazbu za tento poplatek, kdy tato sazba se platí za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den.²¹⁰

Za umístění zařízení pro poskytování prodeje (např. stánky, pulty, stoly apod.) při prodeji zemědělských a zahradnických výpěstků, novin, časopisů, knih a losů se platí 10 Kč a v ostatních případech prodeje se platí 40 Kč. Za umístění pojízdného zařízení pro poskytování prodeje se platí 40 Kč. V případě, že jsou výše uvedené způsoby užívání veřejného prostranství uskutečňovány na Palackém náměstí, v ulicích Kollárova, Barborská, Jakubská, Šultysova, Tylova, Husova, 28. října a Zámecká, tak se platí 70 Kč. Za umístění skládky stavebních materiálů, suti, stavebního zařízení a přepravního kontejneru se platí 5 Kč. Za umístění reklamních zařízení do doby užívání max. 10 dnů se platí také 5 Kč. Za provádění výkopových prací v pozemních komunikacích a ostatních veřejných prostranstvích se platí 10 Kč. Za umístění stavebního zařízení (např. lešení), popř. zábor komunikace z důvodů zajištění bezpečného prostoru při provádění stavebních prací a obdobného typu užívání veřejného prostranství se platí 5 Kč. Za užívání veřejného prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce a potřeby tvorby filmových a televizních děl se platí 10 Kč. Za užívání veřejného prostranství k umístění lunaparků a obdobných atrakcí se platí 50 Kč.²¹¹

Dále vyhláška o poplatku za užívání veřejného prostranství stanovuje poplatek paušální platbou za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství a za každý

²⁰⁸ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 7/2019, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství ze dne 10. 12. 2019.

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Tamtéž.

²¹¹ Tamtéž.

měsíc, a to za umístění zařízení pro poskytování služeb (např. zahradní stolky k restauračním aj. účelům), kdy plocha záboru veřejného prostranství je větší než 10 m² ve výši 70 Kč a za umístění reklamních zařízení, pokud je doba užívání delší než 10 dnů, ve výši 50 Kč.²¹²

Dále stanovuje paušální částku za užívání veřejného prostranství k umístění jednoho trvalého vyhrazeného parkovacího místa, za každé jedno vyhrazené parkovací místo, za každý měsíc, kdy tato sazba je ještě diferencovaná podle toho, v jaké části města je parkovací místo vyhrazeno. V případě vyhrazení parkovacího místa v historické části města, která je vyznačena v příloze vyhlášky o poplatku za užívání veřejného prostranství, včetně Zámecké ulice v Sedlci, tak sazba činí 2 000 Kč. V případě vyhrazení parkovacího místa v ostatních částech města sazba činí 750 Kč a v předměstích Malín, Kaňk, Poličany, Perštejnec a Neškaredice je sazba stanovena na 250 Kč.²¹³

Vyhláška o poplatku za užívání veřejného prostranství obsahuje jednak zákonné osvobození, ale dále také osvobození nad rámec zákona, které je následující. Osvobozují se poplatníci za užívání veřejného prostranství pro umístění dočasné stavby lešení při opravách fasády pláště budov zlepšující vzhled města, popř. za zábor veřejného prostranství z důvodů zajištění bezpečného prostoru při provádění stavebních prací při opravách budov po dobu prvních 60 dnů. U objektů, na jejichž opravu město Kutná Hora finančně přispělo, se tento poplatek neplatí po dobu prvních 90 dnů. Dále jsou osvobozeni poplatníci za užívání veřejného prostranství pro umístění přepravního kontejneru po dobu prvních 3 dnů; poplatníci za umístění stavebního zařízení při opravách a rekonstrukcích objektů po dobu prvních 60 dnů při splnění podmínky, že součástí objektu nejsou pozemky, na které lze stavební zařízení umístit; poplatníci za umístění zařízení pro poskytování služeb (např. zahradní stolky k restauračním účelům) za prvních 10 m² plochy záboru veřejného prostranství; organizace zřízené nebo založené městem Kutná Hora, pokud důvodem užívání veřejného prostranství je činnost ve prospěch města a Policie ČR; poplatníci, s nimiž město Kutná Hora uzavřelo smlouvu o pronájmu veřejného prostranství (např. filmování, trhy, pouť, cirkusy apod.).²¹⁴

²¹² Tamtéž.

²¹³ Tamtéž.

²¹⁴ Tamtéž.

Ohlašovací povinnost má město Kutná Hora stanovenou tak, že poplatník je povinen ohlásit zvláštní užívání veřejného prostranství. Počátek skutečného užívání veřejného prostranství sdělí písemně nebo ústně do protokolu, a to nejpozději 7 dní předem. Uvedené neplatí, pokud je důvodem zvláštního užívání veřejného prostranství odstranění havárie či v jiných naléhavých případech. Pokud se jedná o užívání veřejného prostranství po dobu kratší než 7 dní, tak ohlašovací povinnost musí být splněna nejpozději v den zahájení užívání veřejného prostranství a v případě, že tento den připadne na sobotu, neděli nebo státem uznaný svátek, tak je poplatník povinen tuto povinnost splnit nejbližší následující pracovní den.²¹⁵

Město Kutná Hora splatnost poplatku stanovilo do 30 dnů od ukončení užívání veřejného prostranství a u poplatku stanoveného paušální částkou je splatnost do 15. dne následujícího kalendářního měsíce.²¹⁶

11.1.4 MÍSTNÍ POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Dne 22. 6. 2021 se zastupitelstvo města Kutná Hora usneslo na zavedení místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství, a to obecně závaznou vyhláškou č. 8/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství (dále i jen „vyhláška o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství“).²¹⁷ Zastupitelstvo města Kutná Hora se rozhodlo pro zavedení místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství namísto poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovitosti, který by byl na správu pro město složitější než zavedený poplatek.

Pro místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je stanovena jednotná sazba pro všechny poplatníky, a to ve výši 750 Kč.²¹⁸

Vyhláška o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství obsahuje zákonné osvobození od tohoto poplatku. Navíc tato vyhláška stanovuje ještě osvobození pro osoby, kterým poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci, a které a) dovrší 80 a více let v příslušném kalendářním roce, b) v příslušném

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ Tamtéž.

²¹⁷ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství ze dne 22. 6. 2021.

²¹⁸ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2022, kterou se mění obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2021 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství ze dne 13. 12. 2022.

kalendářním roce nedovrší věku 4 let nebo c) se zdržují mimo území Kutné Hory déle než jeden rok z důvodu pobytu v zahraničí.²¹⁹

Vyhláška o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství stanovuje pro poplatníka ohlašovací povinnost tak, že poplatník je povinen podat správci poplatku ohlášení, a to do 15 dnů ode dne vzniku jeho poplatkové povinnosti.

Splatnost tohoto poplatku je vyhláškou stanovena jednorázově, a to nejpozději do 30. září příslušného kalendářního roku.²²⁰

11.2 ZMĚNY V OBLASTI MÍSTNÍCH POPLATKŮ V KUTNÉ HOŘE OD ROKU 2019

Během posledních 5 let se v Kutné Hoře vyskytlo celkem 7 druhů místních poplatků, a to místní poplatek ze psů; místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt; místní poplatek z ubytovací kapacity; místní poplatek za užívání veřejného prostranství; místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů; místní poplatek z pobytu a místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství. V současnosti jsou v Kutné Hoře zavedeny 4 poplatky z výše vyjmenovaných.²²¹

11.2.1 MÍSTNÍ POPLATEK ZE PSŮ

Místní poplatek ze psů je v Kutné Hoře po celých 5 let. Ve zkoumaném období u toho poplatku nastala změna pouze u výčtu osob, pro které je stanovena snížená sazba. Snížená sazba poplatku se týkala držitelů psů, kteří byli poživitelem invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu a byl to jejich jediný zdroj příjmů anebo poživatelů sirotčího důchodu.²²² Nyní platí snížená sazba pro držitele, kterými jsou osoby starší 65 let.²²³

²¹⁹ Tamtéž.

²²⁰ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství ze dne 22. 6. 2021.

²²¹ Obecně závazné vyhlášky Města Kutná Hora.

²²² Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 7/2015, místním poplatku ze psů ze dne 15. 12. 2015.

²²³ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2019, o místním poplatku ze psů ze dne 10. 12. 2019.

11.2.2 MÍSTNÍ POPLATEK Z POBYTU

S účinností od 1. 1. 2020 je v Kutné Hoře zaveden místní poplatek z pobytu.²²⁴ Tento poplatek byl zaveden s ohledem na novelizaci zákona o místních poplatcích provedenou zákonem č. 278/2019 Sb.²²⁵ Do té doby byl v Kutné Hoře vybírán místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a místní poplatek z ubytovací kapacity.²²⁶

Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt byl v Kutné Hoře zaveden s účinností od 1. 1. 2016. Sazba poplatku byla stanovena v maximální možné výši, a to 15 Kč za osobu a každý i započatý den vyjma dne příjezdu. V Kutné Hoře byla snižovaná sazba poplatku pro osoby ubytované ve stanech a karavanech, a to na 10 Kč za osobu a každý i započatý den vyjma dne příjezdu.²²⁷

Místní poplatek z ubytovací kapacity byl v Kutné Hoře zaveden s účinností od 1. 1. 2016. Sazba poplatku byla stanovena v maximální možné výši pro každé využití lůžko a den v hotelech, motelech a penzionech, tedy ve výši 6 Kč. Ve výši 2 Kč byla sazba stanovena za každé využití lůžko a den v ostatních ubytovacích zařízeních. Dále bylo možné po dohodě s poplatníkem poplatků vybírat prostřednictvím roční paušální částky, která byla stanovena ve výši 1 100 Kč za jedno lůžko v hotelech, motelech a penzionech nebo 500 Kč za jedno lůžko v ostatních ubytovacích zařízeních.²²⁸

S účinností od 1. 1. 2020 byl zaveden místní poplatek z pobytu, který je až na nepatrné změny platný dodnes.²²⁹

11.2.3 MÍSTNÍ POPLATKY ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ

Místní poplatky za užívání veřejného prostranství jsou v Kutné Hoře zavedeny po celých pět let. S účinností od 1. 1. 2016 byly místní poplatky za užívání veřejného prostranství upraveny obecně závaznou vyhláškou Města Kutná Hora č. 10/2015,

²²⁴ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 4/2019, o místním poplatku z pobytu ze dne 10. 12. 2019.

²²⁵ Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

²²⁶ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 5/2015, o místním poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt ze dne 15. 12. 2015. Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2015, o místním poplatku z ubytovací kapacity ze dne 15. 12. 2015.

²²⁷ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 5/2015, o místním poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt ze dne 15. 12. 2015.

²²⁸ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2015, o místním poplatku z ubytovací kapacity ze dne 15. 12. 2015.

²²⁹ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 4/2019, o místním poplatku z pobytu ze dne 10. 12. 2019. Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 1/2021, o změně obecně závazné vyhlášky č. 4/2019, o místním poplatku z pobytu ze dne 16. 3. 2021.

o místních poplatcích za užívání veřejného prostranství.²³⁰ Tuto vyhlášku nahradila obecně závazná vyhláška č. 7/2019, o místních poplatcích za užívání veřejného prostranství, a to s účinností od 1. 1. 2020.²³¹

Během zkoumaného období u tohoto poplatku nenastaly podstatné změny. Sazby poplatku zůstaly stejné, v novější vyhlášce jsou pouze přehledněji uspořádány. Dále je s drobnými změnami upraveno osvobození od tohoto poplatku.

11.2.4 MÍSTNÍ POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Během zkoumaných 5 let se v Kutné Hoře vystřídaly 3 vyhlášky, a to obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2015, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;²³² obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 5/2019, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;²³³ a obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství.²³⁴ Na nutnost zavedení nových vyhlášek v oblasti odpadů měla vliv novelizace provedená zákonem č. 543/2020 Sb.²³⁵

Podstatné změny u tohoto poplatku nastaly s ohledem na uskutečněnou novelizaci zákona, která se projevuje mezi výše uvedenou vyhláškou č. 5/2019 a vyhláškou č. 8/2021. Jsou zde změny ve vymezení osoby poplatníka, kdy fyzická osoba přihlášená k pobytu se přeměnila na fyzickou osobu přihlášenou v obci. Změnila se také sazba poplatku, a to tak že se navýšila z 650 Kč na 750 Kč. Dále se také lehce změnil okruh osob, které jsou od tohoto poplatku osvobozeny.

²³⁰ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 10/2015, o místních poplatcích za užívání veřejného prostranství ze dne 15. 12. 2015.

²³¹ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 7/2019, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství ze dne 10. 12. 2019.

²³² Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2015, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ze dne 15. 12. 2015.

²³³ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 9/2019, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ze dne 10. 12. 2019.

²³⁴ Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství ze dne 22. 6. 2021.

²³⁵ Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů.

11.3 PODÍL MÍSTNÍCH POPLATKŮ NA PŘÍJMECH MĚSTA KUTNÁ HORA V OBDOBÍ 2019-2022

Provedená analýza se zabývá tím, jaký podíl na příjmech měly zavedené místní poplatky ve zkoumaném období ve města Kutná Hora.

V roce 2019 Kutná Hora dosáhla příjmů v celkové výši 616 384 570,04 Kč.²³⁶ Příjmy z místních poplatků byly ve výši 16 768 884,65 Kč. Bylo vybráno 1 230 957 Kč na poplatcích za užívání veřejného prostranství; 560 927,57 Kč na poplatku ze psů; 13 421 496,08 Kč na poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů; 695 173 Kč na poplatku z ubytovací kapacity a 860 335 Kč na poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt.²³⁷

V roce 2020 byly příjmy města Kutná Hora ve výši 598 497 118,23 Kč.²³⁸ Místní poplatky se na těchto příjmech města podílely ve výši 14 906 076,03 Kč. Město vybralo 1 001 470 Kč na poplatcích za užívání veřejného prostranství; 555 633,19 Kč na poplatku ze psů; 13 013 149,84 Kč na poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů; 141 438 Kč na poplatku z ubytovací kapacity a 194 385 Kč na poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt.²³⁹

V roce 2021 měla Kutná Hora příjmy ve výši 694 955 772,20 Kč.²⁴⁰ Z místních poplatků bylo dosaženo příjmů v celkové výši 16 328 372,84 Kč. Bylo vybráno 858 196,20 Kč na poplatcích za užívání veřejného prostranství; 571 752,63 Kč na poplatku ze psů; 13 642 126,01 Kč na poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a 1 256 298 Kč na poplatku z pobytu.²⁴¹

Za rok 2022 ještě není zveřejněn závěrečný účet města Kutná Hora, ale na místních poplatcích bylo vybráno 20 183 294,28 Kč do rozpočtu města. Z poplatku za užívání veřejného prostranství bylo vybráno 1 906 332,01 Kč; z poplatku ze psů

²³⁶ *Závěrečný účet Města Kutná Hora za rok 2019* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/file/7207/download>.

²³⁷ Interní dokumenty města Kutná Hora.

²³⁸ *Závěrečný účet Města Kutná Hora za rok 2020* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/file/8598/download>.

²³⁹ Interní dokumenty města Kutná Hora.

²⁴⁰ *Závěrečný účet Města Kutná Hora za rok 2021* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/file/10012/download>.

²⁴¹ Interní dokumenty města Kutná Hora.

a579 364,03 Kč; z poplatku za obecní systém odpadového hospodářství 15 736 067,24 Kč a z poplatku z pobytu 1 961 531 Kč.²⁴²

	2019	2020	2021	2022
Příjmy z místních poplatků	16 768 884,65	14 906 076,03	16 328 372,84	20 183 294,28

	2019	2020	2021	2022	Celkem
Po- platky za uží- vání veřej- ného pro- stran- ství	1 230 953	1 001 470	858 196,20	1 906 332,01	4 996 951,21
Po- platek ze psů	560 927,57	555 633,19	571 752,63	579 364,03	2 267 677,42
Po- platek z od- padů	13 421 496,08	13 013 149,84	13 642 126,01	15 736 067,24	55 812 839,17
Po- platek z uby- tovací kapa- city	695 173	141 438	X	X	836 611
Po- platek za lá- zeň- ský nebo rekre- ační pobyt	860 335	194 385	X	X	1 054 720
Po- platek z po- bytu	X	X	1 256 298	1 961 531	3 217 829

²⁴² Tamtéž.

Celkem	16 768 884,65	14 906 076,03	16 328 372,84	20 183 294,28	68 186 627,8
--------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Z výše uvedených tabulek můžeme vidět, že ve zkoumaném období měla Kutná Hora nejvyšší příjmy z místních poplatků v roce 2022. Vzhledem k tomu, že místní poplatek z pobytu nahradil místní poplatek z ubytovací kapacity a místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, tak tyto 3 místní poplatky pro účely zkoumání výnosnosti pro město považuji za jeden místní poplatek. Nejpřínosnějším místním poplatkem pro město Kutná Hora je poplatek z odpadů, a to v každém zkoumaném roce. Naopak nejméně výnosný poplatek za celé zkoumané období je místní poplatek ze psů.

Dále mě zajímalo, zda měly provedené změny u poplatku z pobytu a poplatků za komunální odpad vliv na jejich výnos.

U poplatků z ubytovací kapacity a za lázeňský nebo rekreační pobyt byly jejich výnosy v roce 2020 ovlivněny vypuknutím pandemie covidu-19. Řekla bych, že se tato skutečnost projevila i v roce 2021, kdy se stále cestovalo méně. K porovnání mi tedy zůstal rok 2019 a 2022, kdy můžu konstatovat, že nově zavedený poplatek z pobytu je pro město přínosnější než zrušený poplatek z ubytovací kapacity spolu se zrušeným poplatkem za lázeňský nebo rekreační pobyt.

U zavedených poplatků za komunální odpad je zřejmé, že jsou pro město výnosnější, než byl poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Ovšem zde lze konstatovat, že to není ničím jiným než tím, že došlo ke zvednutí sazby tohoto poplatku z 650 Kč na 750 Kč.

Za celé 4 roky se v Kutné Hoře vybralo na místních poplatcích celkem 68 186 627,8 Kč. Místní poplatky představují nemalou finanční částku, ale vzhledem k celkovým příjmům města Kutná Hora je to vždy jen malé procento tvořící veškeré příjmy.

11.4 DOPORUČENÍ PRO ZAVEDENÍ NOVÝCH MÍSTNÍCH POPLATKŮ

V Kutné Hoře jsou v současnosti zavedeny 4 místní poplatky. V souhrnu tyto místní poplatky přináší částku v rozmezí 15 000 000 – 20 000 000 Kč do rozpočtu města ročně. Město Kutná Hora by mohlo získat vyšší příjem do rozpočtu z místních poplatků, pokud by zavedlo ještě jeden poplatek, a to místní poplatek ze vstupného.

Každoročně v Kutné Hoře probíhá několik stálých akcí, ze kterých by město mohlo mít do rozpočtu další příjem. Jedná se o akce jako TYJÁTRFEST (zahradní

slavnost s programem divadel, hereckých, hudebních, tanečních a dalších kulturních vystoupení), Královské stříbření Kutné Hory (akce připomínající historii Kutné Hory a doby největší slávy tohoto královského horního města), GREEPY TEEPEE (festival alternativní hudby soustředěný na nejaktuálnější dění na hudební scéně, který hudbu cíleně propojuje s vizuálním uměním) a další.²⁴³

Získané prostředky z navrhovaného poplatku by mohlo město použít na podporu sportovních a kulturních akcí, a tím podpořit společenské vyžití ve městě Kutná Hora. Na druhou stranu je nutné se zamyslet i nad negativními dopady v případě zavedení místního poplatku ze vstupného. Mohlo by se stát, že v důsledku zavedení poplatku by pořadatelé museli zvednout výši vstupného na danou akci, anebo by rovnou ztratili zájem akci nadále pořádat.

Tak či onak místní poplatek se zavádí obecně závaznou vyhláškou²⁴⁴, jejíž vydání spadá do pravomocí zastupitelstva obce.²⁴⁵

²⁴³ *Kalendář akcí* [online]. kutnahora.cz, [cit. 26. února 2023]. Dostupné z: https://www.kutnahora.cz/modules/calendar/index.php?filter%5Bdate_from%5D=01.01.2023+00%3A00&filter%5Bdate_to%5D=31.12.2023+23%3A59&submit%5Bfilter%5D=Hledat&filter%5Btext%5D=&filter%5Bplugins%5D%5B%5D=marwel_top.

²⁴⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

ZÁVĚR

V této práci byly komplexně představeny jednotlivé místní poplatky, kdy po jejím přečtení by mělo být každému jasné, jaké místní poplatky se mohou v jednotlivých městech/obcích vyskytovat a v čem tyto poplatky spočívají. Zbytek teoretické části práce je zaměřen na provedené novelizace zákona o místních poplatcích. V praktické části bylo představeno město Kutná Hora se zaměřením na místní poplatky. Bylo specifikováno, jaké místní poplatky se ve městě vyskytují, k jakým změnám došlo v průběhu 5 let, jak se tyto poplatky podílejí na příjmech města a bylo navrženo zavedení dalšího místního poplatku.

Dle vymezeného cíle práce byla provedena analýza všech 7 místních poplatků. Tedy poplatek ze psů, poplatek z pobytu, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a poplatků za komunální odpad. Byly připomenuty již zrušené místní poplatky, a to poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek z ubytovací kapacity a poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Ve zkoumaném období byl zákon o místních poplatcích novelizován celkem čtyřmi zákony. Nejvýraznější změny byly provedeny dvěma z uvedených čtyř novelizací.

První významná změna byla provedena zákonem č. 278/2019 Sb. Tímto zákonem byl zaveden místní poplatek z pobytu, který nahradil zmíněný poplatek za lázeňský a rekreační pobyt a poplatek z ubytovací kapacity.

Druhá významná změna byla provedena zákonem č. 543/2020 Sb. Tímto zákonem byly zavedeny poplatky za komunální odpad, které nahradily poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Vedle těchto dvou hlavních změn v zákoně o místních poplatcích proběhly i další změny, které jsou v práci rozebrány.

Poplatek ze psů se dotkla pouze jedna novelizace. V důsledku této novelizace se u poplatku rozšířil okruh poplatníků, okruh osob osvobozených a nastaly změny u podmínek nároku na nižší sazbu z poplatku.

Poplatek z pobytu byl novelizován během zkoumaných 5 let dvěma zákony. Nově tento poplatek může být zaveden v jakékoliv obci. Došlo k rozšíření okruhu poplatníků, plátců, předmětu poplatku, vynětí z poplatkové povinnosti a osvobozených osob. U poplatku byla 2x zvýšena sazba. Poplatek z pobytu se vypořádal s nedostatky svých zrušených předchůdců a také se zvýšila jeho výnosnost.

U poplatku za užívání veřejného prostranství nastala pouze jedna novelizace. Změna spočívá v doplnění protizneužívací klauzule a byli osvobozeni od poplatku držitelé průkazů ZTP/P.

Poplatek ze vstupného byl novelizován jednou a došlo u něj stejně jako u předchozího poplatku k doplnění protizneužívací klauzule.

Poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst se dotkla také pouze jedna novelizace. U poplatku byl rozšířen okruh osob, které poplatek neplatí a byla obcím stanovena povinnost, aby v obecně závazné vyhlášce vymezovaly „vybraná místa“, která podléhají poplatku.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace byl obsahem pouze jedné novely. U tohoto poplatku nenastaly žádné významné změny, neboť došlo pouze k legislativně-technickému zpřesnění.

U poplatků za komunální odpad došlo ke zrušení dvojkolejnosti právní úpravy. Nyní jsou poplatky upraveny pouze v zákoně o místních poplatcích, kde si obec může přehledně vybrat ze dvou možných poplatků. U obou nových poplatků došlo k rozšíření okruhu poplatníků. Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství postrádá prvek motivace k nižší produkci komunálního odpadu, na rozdíl od poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Obce si vybírají ze 2 možných poplatků a je pouze na nich, zda si správu komunálních odpadů chtějí ulehčit oproti předchozí úpravě, anebo ztížit. Pokud se rozhodnou pro tu jednodušší cestu, tak si zavedou poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, neboť u něj stanoví finanční částku, kterou budou každoročně vybírat. V případě stanovení poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci by to obec měla složitější, neboť by ještě musela zjišťovat skutečnou produkci komunálního odpadu v nemovité věci.

Nakonec se práce věnovala Kutné Hoře. Město bylo představeno a následovala specifikace 4 místních poplatků, které jsou v Kutné Hoře zavedeny. U zavedených místních poplatků nastaly změny během zkoumaného období, které město reflektovalo ve svých obecně závazných vyhláškách. Nejvýznamnější změny byly provedeny

u poplatku z pobytu a poplatků za komunální odpad. Místní poplatky se řadí mezi daňové příjmy města, které obvykle v Kutné Hoře utvářejí nadpoloviční většinu v příjmech města. Přestože daňové příjmy mají takto velké zastoupení v příjmech, tak výnosy z místních poplatků představují pouze malé procento z celkových příjmů města. V roce 2019 se místní poplatky na příjmech rozpočtu města podílely ve výši okolo 2,7 %, v roce 2020 okolo 2,5 % a v roce 2021 okolo 2,3 % z celkových příjmů. Ani provedené změny v obecně závazných vyhláškách týkajících se místních poplatků neměly velký vliv na příjem do rozpočtu města Kutná Hora. V závěru práce bylo poukázáno na možnost zavedení dalšího místního poplatku, a to poplatku ze vstupného.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na místní poplatky a jejich legislativní změny, ke kterým došlo v letech 2019-2023. Cílem práce je analýza legislativních změn a rozbor zavedených místních poplatků v Kutné Hoře, jejich vliv na rozpočet města a doporučení případného zavedení dalších místních poplatků, které by mohly být pro město přínosné. V teoretické části jsou rozebrány jednotlivé místní poplatky a změny zákona č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ke kterým došlo v důsledku provedených novelizací. Praktická část je věnována městu Kutná Hora, kde jsou rozebrány jednotlivé zavedené místní poplatky, provedené změny v obecně závazných vyhláškách o místních poplatcích vzhledem k novelizacím, vliv vybíraných místních poplatků na rozpočet města a doporučení pro případné zavedení nového poplatku.

ABSTRACT

The thesis is focused on local charges and their legislative changes that have occurred between 2019-2023. The aim of the thesis is to analyse legislative changes and review established local charges in Kutná Hora, their impact on the city budget, and recommendation for possible implementation of additional local charges that could be beneficial for the city. The theoretical part discusses individual local charges and changes in Act No. 565/1990 Coll., the Local Charges Act, resulting from implemented amendments. The practical part is dedicated to the city of Kutná Hora, where individual established local charges, changes in generally binding ordinances on local charges in relation to amendments, the impact of the collected local charges on the city budget, and recommendations for the possible implementation of a new charge are discussed.

KLÍČOVÁ SLOVA

místní poplatky, zákon o místních poplatcích, obecně závazná vyhláška, město, rozpočet

KEYWORDS

local charges, the Local Charges Act, generally binding regulation, city, budget

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOGRAFIE

- ANDRESKA, Jiří a kol. *Česko*. Praha: Euromedia Group k. s. – Knižní klub, 2005, 512 s.
- FURKOVÁ, Petra a kol. *Obecně závazné vyhlášky v praxi obcí*. Praha: C. H. Beck, 2022, 466 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013. 153 s.
- PECL, Vladimír. *Místní poplatky*. Praha: C. H. Beck, 2011. 216 s.
- PECL, Vladimír. *Místní poplatky. Oprávnění obcí. Povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 222 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- PECL, Vladimír. *Místní poplatky. Praktická příručka pro obce*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 222 s.
- TĚŽKÝ, Václav a kol. *Zákon o místních poplatcích*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 232 s.
- VESELÝ, Miroslav, ZUGAR, Radek, ČERNOHORSKÝ Čestmír. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2021, 40 s.

ČLÁNKY

- BŘEŇ, Jan. *Místní poplatky ve vztahu ke psům*. *Moderní obec* [online databáze], 2016, č. 3 [cit. 21. listopadu 2022]. Dostupné z: databáze next.codexis.cz.
- BŘEŇ, Jan. *Správa místních poplatků/1*. *Moderní obec* [online databáze], 2016, č. 11 [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: databáze next.codexis.cz.
- ZELENSKÁ, Taťána. *Místní poplatky z pohledu posledních legislativních změn*. *Acta Iuridica Olomucensia*, 2022, Vol. 17, No. 3, s. 38-50.

PRÁVNÍ PŘEDPISY A SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

- Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2019 Sb.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 543/2020 Sb.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 609/2020 Sb.

- Interní dokumenty města Kutná Hora.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 5/2015, o místním poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt ze dne 15. 12. 2015.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2015, o místním poplatku z ubytovací kapacity ze dne 15. 12. 2015.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 7/2015, místním poplatku ze psů ze dne 15. 12. 2015.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2015, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ze dne 15. 12. 2015.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 10/2015, o místních poplatcích za užívání veřejného prostranství ze dne 15. 12. 2015.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 4/2019, o místním poplatku z pobytu ze dne 10. 12. 2019.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2019, o místním poplatku ze psů ze dne 10. 12. 2019.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 7/2019, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství ze dne 10. 12. 2019.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 9/2019, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ze dne 10. 12. 2019.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 1/2021, o změně obecně závazné vyhlášky č. 4/2019, o místním poplatku z pobytu ze dne 16. 3. 2021
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství ze dne 22. 6. 2021.
- Obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 6/2022, kterou se mění obecně závazná vyhláška Města Kutná Hora č. 8/2021 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství ze dne 13. 12. 2022.
- Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 170/2017 Sb.

- Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 278/2019 Sb.
- Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 314/2002 Sb., zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 278/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů.
- *Závěrečný účet Města Kutná Hora za rok 2019* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 13. února 2022]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/file/7207/download>.
- *Závěrečný účet Města Kutná Hora za rok 2020* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/file/8598/download>.
- *Závěrečný účet Města Kutná Hora za rok 2021* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/file/10012/download>.

ROZHODNUTÍ SOUDŮ

- Nález Ústavního soudu ze dne 14. 6. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 20/93.
- Nález Ústavního soudu ze dne 11. 7. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 23/2000.
- Nález Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 30/06.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2008, sp. zn. 2 Afs 107/2007.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- AUER, Tomáš. *Poplatky za odpady v nové odpadové legislativě* [online]. denik-obce.cz, 7. dubna 2021 [cit. 16. ledna 2023]. Dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6810649&ht=m%EDstn%ED+poplatky>.

- AUER, Tomáš. *Už máte připraveny nové vyhlášky k poplatkům za odpady?* [online]. denik-obce.cz, 4. listopadu 2021 [cit. 15. ledna 2023]. Dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6821331&ht=m%EDstn%ED+poplatky>.
- BOHÁČ, Radim. POJEM POPLATEK V PRÁVNÍM ŘÁDU ČESKÉ REPUBLIKY [online]. law.muni.cz, [cit. 19. října 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/Verejnafinancnicinnost/BohacRadim.pdf.
- Institut pro veřejnou správu Praha. *ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ pro zastupitele obcí* [online]. Praha, 2018. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjifGBypf9AhUn7rsIHWluDFAQFno-ECBIQAw&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Frozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx&usq=AOvVaw01kgaplehTyRPV7IIO-Xvlt>.
- *Kalendář akcí* [online]. kutnahora.cz, [cit. 26. února 2023]. Dostupné z: https://www.kutnahora.cz/modules/calendar/index.php?filter%5Bdate_from%5D=01.01.2023+00%3A00&filter%5Bdate_to%5D=31.12.2023+23%3A59&submit%5Bfilter%5D=Hledat&filter%5Btext%5D=&filter%5Bplugins%5D%5B%5D=marwel_top.
- *Kutná Hora* [online]. aktualne.cz, 11. října 2014 [cit. 6. února 2022]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/kutna-hora/r~8676876c514611e49ecf002590604f2e/>.
- *Kutná Hora* [online]. místopisy.cz, [cit. 7. února 2022]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/8451/kutna-hora/>.
- Ministerstvo financí. *Daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění a hazardní hry* [online]. Praha, 2022. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjprO-CHgNb9AhV4gf0HHSDVBZk4ChA-WegQICxAB&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2FSCRIPT%2FViewFile.aspx%3Fdocid%3D22370652&usq=AOvVaw2fbqk-PKO1mNrQ1DRbRqFOK>.

- MLYNÁŘ, Robin. *Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku – přetrvávající nejistota pro města a obce?* [online]. denik.obce.cz, 23. listopadu 2020 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6804295>.
- *Počet obyvatel v obcích Středočeského kraje k 1. 1. 2022* [online]. czso.cz, [cit. 2. dubna 2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2022>.
- PROFI PRESS. *Rozpočtové určení daní: Základní východiska* [online]. moderniobec.cz, 1. 1. 1970 [cit. 13. února 2023]. Dostupné z: <https://moderni-obec.cz/rozpocetove-urceni-dani-zakladni-vychodiska-a-principy/>.
- *Rozklikávací rozpočet* [online]. monitor.statnipokladna.cz, [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/obce?rad=t&obdobi=2212>.
- *Samospráva* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 23. března 2022]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/mu/zakladni-informace>.
- TĚŽKÝ, Václav, JANTOŠ Michal. *Místní poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem a za zhodnocení stavebního pozemku* [online]. denik.obce.cz, 9. července 2019 [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6775009>.
- *Vyhlášky a nařízení* [online]. mu.kutnahora.cz, [cit. 6. února 2022]. Dostupné z: <https://mu.kutnahora.cz/mu/vyhlasky-a-narizeni>.